

Karjalaisten Sanomat

(Карјалазиен Саномат)

Viestejä Vienen ja Anuksen karjalaisille. — Вiстилöй Валгiенмерен да Ануксен карјалазил.

Ilmestyy Karjalan Sivistysseuran toimesta tämän syyskuun alusta kaksi kertaa kuussa 4—6 sivuisena. Tilaushinta vuoden loppuun 3 mk. tai 1 rupl. 50 kop. Yksityisnumerot 20 p. eli 10 kop. — Toimituksen osoite: Karjalaisten Sanomain Toimitus, Helsinki, Vuorimiehenk. 11 D.

Vastaava toimittaja
Iivo Härkönen.

Илмавуу Карјалаан Улвендус-сеуран тоймес tämän лехтен jälлес kaksi kertaa куусе 2—3 лехтисенä. Тилауус-(подписайнда)-хинда tämän вуувен лоппух 1 руб. 50 коп. Эрийнвiет лехтет 10 коп. — Редаксийн адрессен: Карјалаистен Саномин Тоимитус, Helsinki (Финляндия).

Suuria kansalaiskokouksia Vienen Karjalassa.

Karjalan Päivät Uhtualla.

Viime heinäkuun 12 ja 13 p:nä uutta lukua koontui suuri kansalaisjoukko Vienen Karjalan eri kuhlunna viettämään Karjalan vanhan keskikesäjuhlan Pedrunpäivän ohella erityisen valmistelukunnan kokoonkutsunna uudempaa Karjalan juhlaa ja sen jälkeen pitämään suurta kansalaiskokousta nykyisten olojen johdosta ja siitä mitä näissä oloissa pitäisi vanhan, alkuperäisen Karjalan kansan ainoa hallitusmahdiltaan ja kohta kokoonkutsuttavalta Venäjän uusia perustuslakeja laativalta kansalaiskokoukselta. Näiden yhteisellä nimellä „Karjalan Päiviksi“ kutsuttujen tilaisuuksien kutsua olivat noudattaneet tuhannet henkilöt ympäri Vienen Karjalaa, joista toiset olivat tulleet yksityisinä, toiset kuntien edustajina. Laskelmien mukaan oli tilaisuuksissa edustettuna aina kolmasosa koko alueen väestöstä eli noin yhdeksäntuhatta henkeä.

Juhlissa, joka pidettiin ensimmäisenä Pedrunpäivänä, laulettiin useita yksinäisiä lauluja, pidettiin puheita, ja lausuttiin runoja. Puheita pitivät kauppias Timo Remsujeff-Manner, tohtori B. Mitrofanoff, tuomari Sakari Dorofejeff-Alanko, opettajatar Nasto Lesojeff, hra Iivo Mitrofanoff-Kaukonieni y. m. — kaikki kansan kielellä ja terottaen mieliin kansallisen ja valistuksellisen heräämisen tärkeyttä. Henkisen ohjelman lisäksi toimeenpantiin erinäisiä kilpailuja, kuten juoksu y. m., joissa jaettiin pieniä palkintoja.

Toisena Pedrunpäivänä pidettiin kansalaiskokous. Siinä katsottiin tärkeimmäksi pohtia ensin niistä toivomuksista, mitkä olisi saatettava Venäjän Perustavalle kansalaiskokoukselle ja sen jälkeen sitä, olisiko esitettävä myöskin Venäjän Väliaikaiselle Hallitukselle erinäisiä toiveita, jo ennen Perustavan kokousta. Asiasta syntyi vilkas keskustelu, missä tuotiin esiin monia kansan kipeitä tarpeita ja puutteita, erityisesti kansan kielen aseman suhteen ja sitten myös taloudellisia, pikaista kerjasta kaipaavia epäkohtia. Onhan Venäjän puolella asuva karjalainen kansa elänyt ikäajat ilman mitään omakansallisia oikeuksia ja vailla muunkin huolenpitoa. Omakielisiä kouluja ei ole ollut, eikä edes kirkkoisakaan ole annettu kansankielen kuulua. Yksimielisesti toivottiin saatavan muutoksia näihin olosuhteisiin ja että on käännettävä sekä Hallituksen että Perustavan kokouksen puoleen, mitä jälkimäistä koskeviin vaaleihin on kansan ryhdyttävä tarmolla valmistautumaan ja missä kokouksessa esitettävät toivomukset on keskittettävä oman erikoisen koko Venäjänpuolista yhtenäistä Karjalaa koskevan oman sisäisen itsehallinnon anomiseen.

Kun kokoukselle alustavien keskustelujen jälkeen esitettiin kokousta valmistavan toimikunnan puolesta ehdotukset anomuksiksi sekä Perustavalle kokoukselle että Hallitukselle, ryhdyttiin keskustelemaan niistä ja hyväksyttiin ehdotukset yksimielisesti siinä muodossa, missä ne näkyvät tätä seuraavasta kokouksen pöytäkirjasta.

Pöytäkirja,

tehty kansalaiskokouksessa Uhtuan pitäjän Uhtuan kylässä Kemin kihlakuntaa Vienen (Arkangelin) läänin heinäkuun 13 päivänä u. l. 1917.

Kokouksen puheenjohtajiksi valittiin kansalaiset Timo Remsujew-Manner ja Sakari Dorofejew-Alanko sekä sihteeriksi kansalaiset Iivo Mitrofanow-Kaukonieni ja Simo Loginow.

Tämän jälkeen merkittiin pöytäkirjaan, että kansalaiskokoukseen oli saapunut runsaslukuisesti kansalaisia, kaikista Uhtuan pitäjän kylistä, kuin myöskin edustajia Vuokkiniemen, Pistojärven, Kontokin, Paanajärven pitäjien ja Muurmannin rautatierakennuksilla työskentelevien karjalaisten kansalaisten puolesta, ollen kansalaiskokouksessa osaksi itsekohtaisesti, osaksi edus-

tajien kautta edustettuna kolmasosa koko seutukunnan asukasluvusta eli noin yhdeksäntuhatta (9000) henkeä.

Kansalaiskokous päätti yksimielisenä vaatimuksestaan, että Venäjän Perustavalle Kansalaiskokoukselle on Venäjän puolella asuvien karjalaisten puolesta esitettävä seuraavaa:

I) että Vienen (Arkangelin) ja Anuksen (Olonetsin) läänien karjalaisista ja vepsäläisistä osista muodostettaisiin erityinen yhtenäinen hallintoalue административная область, jonka nimi olisi joko Karjalainen hallintoalue (Карельская административная область) tai Karjalaispohjoisen hallintoalue (Карельско-сверная административная область);

II) että tämän alueen rajat kulkisivat joko etempänä mainittuja paikkoja myöten tai asettaisiin Kansalaiskokous niistä määräämään erityisen komitean, jonka jäseniksi on tuleva yhtä monta sekä karjalaisia että venäläistä edustajaa;

III) että tällä alueella olisivat yhteisiä yleisvaltakunnallisen hallintojärjestelmän kera raha-, posti-, sota- ja oikeuslaitos sekä näistä johtuvat asiat, mutta muut asiat olisivat oman erikoisen alueellisen hallintojärjestelmän alaisia, nimittäin: maanomistusasiat, kulkuneuvoasiat, kouluasiat, terveydenhoitoasiat, kauppa, teollisuutta ja muita elinkeinoja koskevat asiat, sisäiset hallinto- ja järjestyksenpitoasiat sekä vihdoin näistä johtuvat omat sisäiset verot;

IV) että kirkollisessa suhteessa tästä alueesta muodostettaisiin oma erityinen Karjalainen Hiippakunta (Карельская епархия) hallinnollisten rajojen mukaisesti; ja

V) että tämän alueen ylimpänä hallinnollisena virkamiehenä olisi alueen Komissari, jonka nimittäisi Venäjän Yleisvaltakunnallinen Hallitus ja joka hallitsisi aluetta erityisen Ylineuvoston (Главный совет) ja Kansan itsehallinnon (народное самоуправление) avulla. Karjalaisen Hiippakunnan päämiehenä olisi Karjalan Arkkipiispa (Карельский Архиепископ), jonka nimittäisi Venäjän Yleisvaltakunnallinen Kirkkohallinto. Molemmat edellä mainitut virkamiehet asuisivat Petroskoin (Петрозаводск) kaupungissa, missä sijaitsisi myöskin alueen Ylineuvosto.

Alueen yksityiskohtainen hallinnollinen järjestely.

I. Alueen rajat.

Alueen rajoina olisivat seuraavat osaksi kansalliset, osaksi luonnonomaiset ja osaksi valtiolliset rajat: etelässä Syvärjoki (Свирь); idässä Äänisjärvi (Онежское озеро), Uigujärvi (Выгозеро), Uigujoki, (Быгь) ja Vienenmeri (Белое море); pohjoisessa suora viiva Kantalahden pohjukasta Suomen rajaan ja lännessä Suomen raja ja Laatokka. Onko Kuolanniemimaa (Кольский полуостров) käytännöllisistä syistä liitettävä tähän alueeseen, jätetään Perustavan Kansalaiskokouksen harkittavaksi.

II. Alueen hallinnollinen jako.

Alue jaettaisiin, kuten ennen, kihla- eli piirikuntiin (уезд округ) joiden rajat noudattaisivat osaksi entisiä kihlakuntarajoja, osaksi uusia, nimittäin siten, että Kemin kihlakunta jaettaisiin kahtia. Näin saadut piirit nimittäisiin: Anuksen (Олонецкий), Petroskoin (Петрозаводский), Poventsan eli Raadenen (Повенецкий или Паданский), Kemin (Кемский) ja Uhtuan (Ухтинский) piirikunta. Piirikunnat jaettaisiin kuntiin ja kaupunkikuntiin (волость и городъ), nämä taas kyläkuntiin (общество) tai kyliin (дереви). Kirkollinen jako noudattaisi samoja perusteita.

III. Alueen hallinto.

1) Kyläkokous.

Alin kansan itsehallintolaitos on kyläkunta- tai kyläkokous. Tässä on äänioikeus jokaisella kaksikymmentä vuotta täyttäneellä, kansalaisluottamusta nauttivalla ja itseään ja omaisuuttaan hallitsevalta kylän asukkaalta.

Kyläkokous

a) valitsee puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin sekä muut toimihenkilönsä vuodeksi kerrallaan;

b) yhden henkilön asukaslukunsa kultakin sadalta tai sen osalta edustajiksi kunnanpuheenvuostoon ja niille yhtä monta varamiestä vuodeksi kerrallaan;

c) tekee ehdotuksia kylän piiriin tarvittavista kouluista, järjestyksenvalvojista, terveydenhoidonpuheenvuostosta, vaivahoidosta, teistä y. m. kylän asioista.

Vaaleja koskevat päätökset ovat ilman muuta päteviä, ellei kunnanpuheenvuosto, jolla on vaaleihin nähden tarkastusoikeus, laittomuuden perusteella kahden (2) viikon kuluessa määrää uusia vaaleja toimitettaviksi.

Kyläkokouksia pidetään tarpeen vaatiessa ja kutsutaan kokoon puheenjohtaja vähintään yhtä (1) viikkoa ennen kokousta sovitulle paikalle asetulla kirjallisella kuulutuksella.

Kokous on päätösvaltainen, kun siinä on saapuvilla puheenjohtaja ja vähintään yksi kymmenesosa (1/10) kyläkunnan äänivaltaisista asukkaista.

Kokouksessa ratkaistaan asiat yksinkertaisella äänen enemmistöllä ja äänen sattuessa tasan ratkaisee asian puheenjohtajan ääni muulloin, paitsi vaaleissa arpa.

Kyläkokouksen puheenjohtajalle, varainhoitajalle ja sihteerille voidaan maksaa palkkaa.

2) Kunnanpuheenvuosto

a) valitsee puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, tilintarkastajat, sihteerin ja muut toimihenkilönsä vuodeksi kerrallaan;

b) valitsee jäsenet ja varajäsenet kunnan valtuuskuntaan kahdeksi (2) vuodeksi kerrallaan;

c) asettaa eri neuvottelukuntia, kuten koulu-, tie-, terveydenhoito-, vaivahoidon-, veroitus- ynnä muita asioita varten kahdeksi (2) vuodeksi kerrallaan;

d) valitsee kunnan edustajat, kaksi (2) kustakin kunnasta, kihlakunnanpuheenvuostoon, jotka edustajat samalla ovat alueen Maapäivien edustajia, kunkin kolmeksi (3) vuodeksi kerrallaan;

e) tarkastaa kyläkokousten vaalit ja käsittelee niiden ehdotukset sekä tekee niistä päätöksensä, mikäli ne eivät ole muiden laitosten tai virkamiesten ratkaistavia;

f) päättää joko kyläpuheenvuostojen tai omasta aloitteesta kaikki ne kunnan ja kunnan aluetta koskevat asiat, jotka eivät kuulu muille laitoksille tai viranomaisille, kuten koulu-, tie-, terveydenhoito-, vaivahoidon-, veroitus- ja järjestysasiat, määräten verojen suuruuden ja perimistavan, järjestyspäällikön koko kuntaa varten ja kunnan pääkylää varten erityiset järjestysmiehet; edelleen päättää kunnan kiinteästä omaisuudesta (yhteismaista ja -metsistä), teollisuustoiminnasta, paloapu- ja pankkitoiminnasta y. m. s.;

g) määrää kunnan- ja kyläkuntain virkailijain palkat;

h) laatii kunnalliset ohjesäännöt ja määrää niiden rikkomisesta sakkouhkaa aina kahteensataan (200) ruplaan saakka;

i) laatii kunnallisen tulo- ja menoarvion seuraavaa vuotta varten.

Vaaleista ilmoitetaan heti kihlakunnanpuheenvuostolle, joka, ellei valitusta tai laittomuutta ole tapahtunut, vahvistakoon vaalit heti, muussa tapauksessa voi kihlakunnanpuheenvuosto määrätä uudet vaalit.

Kihlakunnanpuheenvuostojen edustajia koskevat vaalit jätetään Ylineuvoston käsiteltäviksi samalla tapaa.

Kunnan yhteistä kiinteää omaisuutta, teollisuuslaitoksia, paloapu- ja pankkitoimintaa, järjestyksenpitoa ja ohjesääntöjä koskevat päätökset alistetaan kihlakunnanpuheenvuoston päätettäväksi, joka voi lykätä ne joko Maapäiville tai Ylineuvostolle. Muut päätökset astuvat heti voimaan, ellei niistä kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa valiteta. Valitukset osoitetaan asianlaadun mukaan joko kihlakunnanpuheenvuostoon tai Ylineuvostoon.

Kunnanpuheenvuoston varsinaisia kokouksia pidetään neljä (4) kertaa vuodessa ja ylimääräisiä tarpeen vaatiessa.

Kunnanpuheenvuoston kokoukset kutsuu kokoon puheenjohtaja kyläkokouksien puheenjohtajille vähintään kahta (2) viikkoa ennen kokousta toimitettavilla kirjallisilla ilmoituksilla.

Kokous on päätösvaltainen, kun siinä on saapuvilla puheenjohtaja ja vähintään kaksi kolmasosaa (2/3) neuvoston jäsenistä.

Kokouksissa ratkaistaan asiat yksinkertaisella äänen enemmistöllä ja äänen sattuessa tasan ratkaisee asian puheenjohtajan ääni muulloin, paitsi vaaleissa arpa.

Kunnan valtuuskuntaan

kuuluu vähintään viisi (5) jäsentä ja yhtä monta varajäsentä, jotka keskuudestaan valitsevat puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja varainhoitajan. Sihteeri valtuuskunnassa olkoon sama kuin kunnanneuvostossa.

Valtuuskunnan tehtävät:

- kunnanneuvoston päätösten toimeenpano;
- kunnan omaisuuden hoito;
- verojen kantaminen;
- asian valmistaminen kunnanneuvoston kokouksiin;
- yleensä kaikkien kunnanneuvoston sille jättämien tehtävien täyttäminen.

Valtuuskunta kokoontuu tarpeen vaatiessa puheenjohtajan kutsuun. asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä.

Kaupungit muodostavat saman arvoisen yhteiskuntapiirin kuin kunnat. Kyläkokouksia niissä vastaavat **kaupunkikunnan yhteiset kokoukset**, jotka valitsevat asioitaan hoitamaan **kaupunginvaltuustoa**, joka taas puolestaan **kaupunginvaltuustoa** j. n. e.

Kaupunkikuntakokoukset kokoontuvat samalla tavoin kuin kuntakokoukset ja menetellään asioita ratkaistaessa niissä myös samaan tapaan.

3) Kihlakunnanneuvosto

a) valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, sihteerin ja varainhoitajan (yhteisellä nimellä kihlakunnan vanhimmat), jotka jäävät kihlakunnanneuvoston kokouksiin ja hoitavat asioita lähinnä virkamiehiksi kihlakunnan juoksevia asioita hoitamaan ja kihlakunnanneuvoston päätöksiä toimeenpanemaan. He valmistavat myös asioita kihlakunnanneuvoston istuntoihin. Muut jäsenet kokoontuvat kihlakunnanvanhimpin kutsusta vähintään kaksi (2) kertaa vuodessa.

b) käsittelee ja päättää kaikki kunnanneuvoston sille alistamat asiat tai niistä tulleet valitukset;

c) päättää kihlakunnan kouluista, kihlakunnan teistä, kihlakunnan pankeista, rautatieanomuksista, suurten yksityisten tehdaslaitosten perustamisesta, kihlakunnan koulu-, terveyshoito-, vaivashoito-, järjestyskäsipidon- y. m. tarkastajista;

d) määrittelee kihlakunnan verot ja niiden perimistavan;

e) lykkää asioita Maapäiville tai Ylineuvostolle, tekee Ylineuvostolle ehdotuksia Maapäivien kokouksista ja laatii ehdotuksia näille.

Kihlakunnanneuvoston asioista siirtyvät itsestään Maapäivien ratkaistaviksi suuria läpikulkuteitä, rautateitä ja suuria tehdaslaitoksia sekä kihlakuntain yleisiä toimi- ja järjestysasioita koskevat kysymykset ja ne asiat, joissa ei saavuteta yksimielisesti päätöstä (vähintään kahdenkolmasosan (2/3) äänten enemmistöllä).

Kihlakunnanneuvosto on päätösvaltainen, kun siinä on saapuvilla, paitsi kihlakunnan vanhimpiä, vähintään kaksikolmasosaa (2/3) neuvoston muista jäsenistä.

Asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä ja äänten sattuessa tasan ratkaisee asian puheenjohtajan ääni muulloin, paitsi vaaleissa arpa.

4) Maapäivät.

(Kihlakunnan neuvostojen yhteiset istunnot.)

a) Niiden jäsenistön muodostavat kaikkien kihlakunnanneuvostojen jäsenet;

b) ne kutsuu kokoon Ylineuvosto joko jonkun kihlakunnanneuvoston ehdotuksesta tai omasta aloitteestaan;

c) ne avaa ja lopettaa Ylineuvosto;

d) ne kokoontuvat vähintään yhden (1) kerran vuodessa.

Maapäivien tehtävät ja oikeudet:

a) valita itselleen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja sihteeri joka kokouksissaan erikseen;

b) käsitellä kaikki kihlakunnanneuvostojen niille esittämät asiat;

c) käsitellä kaikki Ylineuvoston niille esittämät asiat;

d) käsitellä kaikki niillä itsellään esitetyt asiat, joiden käsiteltäväksi ottamista on vähintään yhdenkolmasosan (1/3) niiden jäsenistä kannatettava;

e) asettaa alueen yleiset virkamiehet sekä määrätä niiden ja kihlakuntaneuvostojen sekä Ylineuvoston jäsenten palkat;

f) yhtäläistyyttä kihlakunnanneuvostojen toimintaa ja käyttää tarkastusoikeutta Ylineuvostoon nähden;

g) laatia yleisiä lakisäännöksiä alueelle;

h) laatia yleinen tulo- ja menoarvio alueelle;

i) ehdottaa jäsenet Ylineuvostoon, ja jos Ylineuvoston jäsenten määräaika on päättymässä tai ilmoitavat nämä muuten eroavansa, asettaa ehdokkaat uusiksi ylineuvoksiksi (kolme (3) ehdokasta kutakin neuvosta kohti).

Asiansa käsitellyn edistämiseksi asettavat Maapäivät erityisiä neuvottelu- ja valiokuntia.

Yleisvaltakunnallisista asioista antavat Maapäivät pyydettyään lausuntonsa.

Maapäivien päätökset tulevat lainvoimaisiksi, jos niitä kannattaa vähintään kahdenkolmasosan (2/3) enemmistö; muuten asia raukeaa. Maapäivät ovat päätösvaltaiset, kun saapuvilla on vähintään kaksikolmasosaa (2/3) niiden jäsenistä.

Asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä ja äänten sattuessa tasan ratkaisee asian puheenjohtajan ääni muulloin, paitsi vaaleissa arpa.

5) Ylineuvosto.

Ylineuvoston jäsenet (neuvokset, советники) ja varajäsenet nimittää Alueen Komissari Maapäivien ehdottamista henkilöistä neljäksi (4) vuodeksi kerrallaan. Neuvoksia on neljä (4), paitsi Komissaria, joka toimii Neuvoston puheenjohtajana (viides jäsen).

Ylineuvosto on alueen korkein hallinnollinen laitos, toimien myös yleisvaltakunnallisen hallituksen edustajana.

Se määrää kannettavaksi alueen yleiset ja yleisvaltakunnalliset verot ja vastaa alueen hallinnosta Maapäivien päätösten mukaan.

Asiat Ylineuvostossa ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä.

IV. Alueen maanomistussuhteet.

Katsoen siihen, että alueella maanviljelys epäsuotuisan ilmansan ja karun maaperän vuoksi sekä kulkuneuvojen puutteesta on ja tulee aina pysymäänkin kannattamattomana ilman karjanhoidosta, metsäntuotteista ja vielä sivuelinkeinoistakin saatavaa tuntuva apua, ja muihin maihin tapahtuvan siirtolaisuuden ja muokalaistumisen ehkäisemiseksi on aivan välttämätöntä, että alueen rajojen sisällä olevat maat metsineen ja kaikkiin mahdollisiin luonnonrikkauksineen sekä kaikki järvi- ja jokivesistöt koskivoimiseen, kuin myöskin rannikkovesistöt meressä ovat ilman korvausta luovutettavat ikiajoiksi tässä perustettavaksi esitetyn hallintoalueen kansallisuusmuutoksi, ja sitten kun alueelle kuuluva maa on asianomaisesti rajoitettu, arvostelu ja luokiteltu, on sen vastainen käyttö- ja omistusoikeus järjestettävä seuraavalla tavalla:

a) nykyisin valtion, yksityisten, kuntain, kyläkuntain, kirkon, yhdyskuntain tai muitten laitosten hallinnossa olevat maat luovutetaan hallintoalueen yhteisomaisuudeksi ja suoritetaan niiden haltijoille maahan pannun työn arvoa vastaava kohtuullinen korvaus;

b) kylien seudulla olevat autioiksi hakatut maat, mikäli ne eivät ole viljelyskelpoisia, luetaan kyläkuntain yhteismaiksi;

c) viljelykselle kelpaamattomat suot, lentohiekkakankaat ja metsää kasvattamattomat kalliovaarat erotetaan koko hallintoalueen yhteisomaisuudeksi;

d) puolet (1/2) siitä maa-alasta, mikä kohdissa b ja c tehtyjen poistojen jälkeen jää, ennen muuta siihen luettuna viljelty maa, jaetaan mahdollisimman alhaista veroa vastaan paikallisille asukkailla ikiajoiksi heidän ja heidän jälkeläistensä omistettaviksi ja hallittaviksi;

e) neljäsosa (1/4) metsämaasta jaetaan asukasluvun perusteella kuntain kesken ja niistä saadut mahdolliset tulot käytetään kuntain yhteisiin tarpeisiin, ja

f) jäljellä oleva neljännes maasta, siihen lisättynä kohdassa e mainitut maat, jäävät hallintoalueen yksityisomaisuudeksi;

g) kaikki hallintoalueella löytyvät vesistöt kuuluvat hallintoalueen yhteisomaisuudeksi, mutta kaikilla asukkailla olkoon ilman muuta täysi ja yhtäläinen oikeus harjoittaa lainmukaista kalastusta kaikissa lampi-, järvi- ja jokivesistöissä, mikäli niissä ei harjoiteta jalomman kalan pyyntiä. Merikalastus ja jokikalastus semmoisissa paikoissa, joissa harjoitetaan lohi- y. m. jalomman kalan pyyntiä, tapahtukoon koko hallintoalueen yhteiseksi hyödyksi.

V. Alueen kielisuhteet.

Kaikkien alueen omaan hallinnollisten laitosten kielinä olkoon kansan kieli ja yleisvaltakunnallisissa laitoksissa laadittakoon asiakirjat venäjänkielen ohella niinkään kansan kielellä, jolla tulee myös kansan saada toimittaa asiansa näissä laitoksissa.

IV. Kirkolliset asiat.

On mahdollisimman pian ryhdyttävä toimenpiteisiin edellä mainitun Karjalaisen Hiippakunnan järjestämiseksi ja sen mukaisiin toimiin kansankielen saattamiseksi kirkkojen kieleksi, tätä kieltä taitavan papiston nimittämiseksi ja seurakunnallisen itsehallinnon laajentamiseksi.

Kokouksen toivomuksia Väliaikaiselle Hallitukselle.

Jo ennen Perustavaa Kansalliskokousta toivoi kokous saatettavan Venäjän Väliaikaisen Hallituksen tietoon:

1) Että alueen kirkkoihin ja kouluihin saatetaan heti kansan kieli ja että näitten uudistusten helpottamiseksi alueelle perustetaan piämmiten yksi kansankielinen hengellinen- ja yksi samallinen opettajainseminari sekä kaksi kansankielistä oppikoulua keski-sivistystä varten. Näitten laitosten paikoiksi ehdottaa kokous Uhtuan kirkonkylän Vianan läänissä ja Repolan, Paadenen ja Saamjärven kirkonkylä sekä Aunuksen kaupunkia Aunuksen läänissä.

2) Että mitä pikemmin ryhdyttäisiin maantien rakentamiseen Suomen rajalta Suomussalmen kunnasta Vuokkiniemen, Uhtuan, Juhkolan ynnä muitten kylien kautta Muurmannin rautatieradalle Kuusamon aseman kohdalle.

3) Että viipymättä ryhdyttäisiin toimiin laivaliikkeen aikaansaamiseksi Ala-, Keski- ja Yli-Kuittijärville siivoamalla ja kanavoimalla niitten välissä kannaksia ja että tuolle vesistölle niinkään hallituksen puolesta järjestettäisiin säännöllinen laivaliikenne, kun paikkakunnan vähävaraisuuden vuoksi ehkä ei heti voisi syntyä yksityistä yritteliäisyyttä tällä alalla.

4) Että yhtä kiireisesti ryhdyttäisiin toimiin rautatieuunnan tutkimiseksi ja aikaansaamiseksi poikki pohjoisemman Venäjän Karjalan Muurmannin radalta Suomen rautateihin, ja ehdottaa kokous linjoja Kieretti—Oulu, Kemi—Kajaani ja Sorokka—Nurmes.

5) Kun paikkakunnan asukkaat ovat jo ikimuis-toisista ajoista alkaen tottuneet saamaan välttämättömmimmät elin- ja taloustarpeensa Suomen Suuriruhtinaskunnasta, ja kun niiden hankkiminen voimassa olevien vaikeiden tulliasetusten kautta käypi kovin hankalaksi, josta on seurauksena paikkakunnan hidas edistymisen taloudellisessa suhteessa, pyydetään, että tulli Vianan Karjalan ja Suomen väliltä joko kokonaan poistettaisiin tai muussa tapauksessa tulliasemaa asetettaisiin sopiviin paikkoihin Oulangan, Pistojärven, Vuokkiniemen ja Kontokin pitäjissä Suomen rajalla ja että tullimaksut, mikäli niitä ei voida kokonaan poistaa, asetettaisiin samanmukaisiksi Suomesta tänne tuotaville tavaroille kuin mitä nykyisin on käytännössä Venäjältä Suomeen vietävistä.

6) Että kansankielisiä alkeiskouluja perustettaisiin ja saatettaisiin toimeen jo ensi lukuvuoden alusta ainakin Oulangan, Kiestingin, Pistojärven, Uhtuan, Vuokkiniemen, Kontokin ja Jyskyjärven pitäjissä ja paikallisten kansankielisiä taitavien kykenevien opettajien puutteesta niitä hankittaisiin Suomen Karjalasta ja Inkerinmaalta.

7) Että viipymättä toimeenpantaisiin suoranainen täydellinen postiyhteys Venäjän Karjalan tiheimmin asuttujen paikkakuntain kautta useammasta kohdasta Muurmannin radan ja Suomen välillä.

8) Että sähkölinjat ja puhelinlinjoja vedettäisiin s-uuden tiheimmin asuttujen paikkakuntain kautta useammasta kohdasta Muurmannin radalta Suomeen.

9) Että kyydityslaitos paikkakunnalla viipymättä järjestettäisiin sellaiseen kuntoon, että ei ainoastaan virkamiehistä, vaan myöskin muu matkustava yleisö voisi käyttää sitä hyväkseen.

Näitä Väliaikaiselle Hallitukselle osotettuja toivomuksia perille viemään valtuutettiin Karjalan Sivistysseuran Johtokunta.

Pöytäkirja tarkistettiin ja oikeaksi havaittiin.

Uhtualla Kemin kihlakunnassa Vianan läänissä 13 p. heinäk. u. l. 1917.

Timo Remsu-Jew-Manner.

Iivo Mitrofanow-Kaukonieni.

Sotilaskokous Uhtualla.

Edellisen yleisen kokouksen jälkeen, jossa vallitsi mitä lämpimän ja innostunein mieliala, pidettiin samalla paikkakunnalla useita pienempiä kokouksia, joista huomattavin oli lomalla olevien **vienvankarjalaisen sotilaiden kokous**, mikä oli heinäk. 17 p:nä.

Sen osanotto ja päätökset näkyvät seuraavasta kokouksessa tehdystä pöytäkirjasta.

Pöytäkirja,

tehty lomalla olevien Vianan-karjalaisista kansallisuutta olevain sotilaiden kokouksessa Uhtualla, Arkangelein läänissä 30 p:nä kesäk. 1917.

Kokouksen avasi sotilas Ivan Mitrofanoff, esin tuoden syytä kokouksen kutsumiseen, huomauttaen muiden vieraiden kansallisuuksien pyrkimyksistä, kuten Virolaisten, Lättiläisten, Puolalaisten y. m. Ensinnäkin tuoden esin sen epäkohdan, mikä johtuu asevelvollisuutta suorittaville Karjalaisille siitä, että opetus Karjalaa puhuville rykmenteissä tapahtuu Venäjän kielellä, jota kieltä monetkaan karjalaiset eivät osaa sanoakaan. Kuten tiedämme, ovat Virolaiset ja Lättiläiset pyrkimyksissään päässeet niin pitkälle, että ovat saaneet omat kansalliset rykmentit, joissa opetus tapahtuu kansan kielellä sekä myöskin Venäjän kielellä; siis meidän myös olisi syytä ruveta puhumaan Karjalaisia osastoja, joihin kuuluisi Vianan ja Aunuksen karjalaiset sekä Inkerin Suomalaiset. Opetus näissä olisi annettava Karjalan sekä Venäjän kielellä. Opetuksen puolelta tämä ei kielellisessä suhteessa kävisi vaikeaksi, sillä molempia kieliä taitavasta upseeristosta ei olisi puutteta. Asiaa näin selostettua Mitrofanoff lausui kokouksen avatuksi, sekä pyysi kokoukselle valitsemaan puheenjohtajan ja kirjurin.

1) Valittiin puheenjohtajaksi kokouksen avaja Ivan Mitrofanoff sekä kirjuriksi Simo Loginoff.

2) Puheenjohtajan tiedusteltua kokouksen mielihetkiä Karjalaisen joukko-osaston perustamisesta päätti kokous yksimielisesti kääntyä asianomaisen paikkaan pyynnöllä mitä pikemmin saada aikaan mainittuja osastoja, joihin kuuluisi Vianan ja Aunuksen karjalaiset sekä Inkerin Suomalaiset.

3) Rykmentin olipaikaksi ajateltiin ensisijassa Vianan Kemiä taikka sitten Petrosavodskia, Hatsinaa, elikkä Pähkinälännaa, riippuen siitä, mikä paikka asianomaisille näistä soveltuu.

4) Asian perille saattamiseksi päätettiin kääntyä Karjalan Sivistysseuran puoleen, joka siihen tehtävään nykyhetkellä on pätevin.

5) Keskusteltiin kesätöihin päästettyjen sotilaiden takaisin kutsumisesta armeijaan ja päätettiin pyytää, että sotilaat Kemin kihlakunnassa viipymättä päästettäisiin uudestaan heinä- ja elonkorjuutöihin vähintään puolentoista kuukauden ajaksi, syytä että kesä Kemin kihlakunnassa tulee enemmän kuin puolettoista kuukautta myöhemmin kuin Venäjän muissa osissa. Nyt kutsutut sotilaat joutuvat siis pois kohteistaan juuri kiireimmän työajan alkaessa, kotiin jäädessä ainoastaan vanhukien ja lapsien, jotka ovat työhön kelpaamattomia. Ellei lomaa voida jatkaa, tulee kihlakunnassamme hävitettäväksi karja sekä heinät ja elot jäävät korjaamatta, josta on luonnollisena seurauksena nälkä, joka jo muutenkin uhkaa paikkokuntain kihlakuntaamme.

6) Edellisessä pykälässä mainittua asiaa ajamaan Kemin Työ ja Sotilasneuvoston kautta valittiin Ali-upseerit Jefim Lesojeff ja Semen Jakoljeff. Valtuudeksi heille kokouksen puolesta päätettiin antaa asiaa koskeva ote pöytäkirjasta.

7) Kokouksessa olivat läsnä seuraavat sotilaat:

Simo Loginoff	Ivan Lukkajeff
Ivan Mitrofanoff	Ivan P. Mitrofanoff
Semen Jakoljeff	Petr Afanasjeff
Iivo Ahava	Grigorii Mitrofanoff
Jefim Lesojeff	Semen Kiriloff
Kiril Rodionoff	Pavel Potapoff
Vasili Bogdanoff	Aleksei Jefremoff
Vasili Lesojeff	Gerasim Fedoroff
Savelei Savin	Kiirik Kallijeff
Ivan Tichanoff	Arhip Tichanoff
Jegor Partojeff	Petr Tichanoff
Jegor Titoff	Jegor Kallijeff

8) Pöytäkirjan lähettäminen Karjalan Sivistysseuralle sekä pyyntö sen sisällyksen perillesaattamisesta asian omaiseen paikkaan jätettiin kirjuriin tehtäväksi.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Ivan Mitrofanoff.
Puheenjohtaja.
Simo Loginoff.
Kirjuri.

Karjalaisten rautatietöntekijäin kokoukset Enkijärvellä.

Jo aikaisemmin oli pidetty Vienan Karjalan itä-osassa Enkijärvellä, joka paikkakunta sattuu Muurmannin radan varrelle, seuraavain pöytäkirjain osottamat karjalaisten rautatietöntekijäin kokoukset.

(Jäljennös)

Pöytäkirja,

tehty Vienan-karjalaisten Rautatietöntekijäin pitämässä kokouksessa Enkijärvellä kesäkuun 24 p:nä 1917.

1) Luettiin Karjalaisten Sivistysseuralta saapunut kiertokirje ja keskusteltiin siitä.

2) Oletettiin käsiteltäväksi kysymys edustajan lähettämiseksi Uhtuassa pidettävään Karjalaisten kokoukseen. Edustajaksi valittiin Paavo Paavonpoika Ahava-Afanasjev, jolle päätettiin Enkijärven toimeenpanevalta komitealta anoa lomaa edellä mainittua kokousta varten.

3) Oletettiin käsiteltäväksi kysymykset, jotka ovat mainitut Uhtuassa pidettävään Karjalan päivän yhteydessä pidettävän kokouksen ohjelmassa.

4) Kysymys valtiollis-hallinnollisesta asiasta tuotti erittäin vilkkaan keskustelun ja lopulta päästiin siihen yksimieliseen päätökseen, että Karjalaa on anottava Venäjältä riippuvaksi osa-valtioksi, jossa kaikki virastot ovat omakieliset.

5) Maa-asia kysymys on hyvin tärkeä ja tultiin siinä siihen yksimieliseen ponteen, että: Maat ja metsät kansan-omiksi.

6) Kouluihin päätettiin anoa karjalaiset opettajat ja pääkieleksi Karjalan kieli suomalaisilla kirjaimilla, sekä alemmissa kouluissa Karjalan kielen rinnalla Venäjän kieli vasta kolmantena vuotena, kun lapset ovat ensin oppineet omalla kielellään lukemaan ja kirjoittamaan. Oli myös ehdotus, että on perustettava Karjalankielinen opettajaseminaari johonkin sopivaan paikkaan Karjalassa, vaikka Uhtuun.

7) Kirkkoihin päätettiin anoa Karjalankielinen jumalanpalvelus ja kaikki muutkin papilliset toimitukset suoritettaviksi Karjalankielellä, joten pappien tulisi olla Karjalaisia tai ainakin Karjalankielisiä.

8) Kulkulaitoksiin nähden olisi otettava suuri askel. Olisi tutkittava rautatietolinjat ja työt alkuun saatava. Linja olisi tutkittava Muurmannin radasta sopivalta paikasta poikki Karjalan Suomen puolelle Oulun läänin seutuville, niin että rata tulisi kulkemaan suunnilleen Karjalan keskipaikoja ja siitä olisi sitten maanteitä saatava vedetyksi ensi tilassa ainakin kaikkiin tärkeimpiin liikekeskuksiin ja tärkeimpiin pitäjiin. Sekä entinen kyydityslaitos olisi muutettava yleisesti käytettäväksi.

9) Täydellistä postin kulkua päätettiin anoa suoraan Suomesta Karjalaan ja päinvastoin, sekä että entisiä postiteitä myöten olisi ainakin 2 kertaa viikossa saatava postinkulku järjestetyksi.

10) Sähkösanomalinjoja olisi myös saatava ainakin kaikkiin tärkeimpiin paikkoihin sisämaassa.

11) Seuraava kokous päätettiin pitää t. k. 25 p:nä 1917.

Jäljennöksen oikeaksi todistavat:

G. Arhipoff. Aleksi Rodionoff.

(Ote pöytäkirjasta)

Pöytäkirja,

tehty Vienan-karjalaisten Rautatietöntekijäin pitämässä kokouksessa Enkijärvellä kesäkuun 25 p:nä 1917.

2) Päätettiin anoa tullivapautta Suomen ja Karjalan välille.

4) Päätettiin pyytää Karjalan Sivistysseuralta erityistä keskus-osastoa Karjalaan, tahi on perustettava erityinen keskus-seura, jonka jäseniksi voisivat liittyä pienemmät seurät ja yhdistykset.

Otteen oikeaksi todistavat:

G. Arhipoff. Aleksi Rodionoff.

Kohta Uhtuan suuren kokouksen jälkeen pidettiin myös Vuokkiniemellä oma pienempi kansalaiskokous, jossa yhdyttiin pääasioissa Uhtuan kokouksen päätöksiin ja perustettiin oma Vuokkiniemen Sivistysseura.

Heräävälle Karjalalle.

Runo, kirjoitettu Uhtuan juhliin Podrunpäivänä 1917.

I.

Terve, Karjala, laulujen maa,
virsien, joikujen kehto!
Terve, kultainen kotoinen tanner,
taikojen, loitsujen lehto!

Terve heimoni hento ja nuori,
puuttehen, vaivojen lapsi!
Terve, raastama raskaiden tuskain,
jo nuorena harmaahapsi!

Terve, taatot ja taattojen taatot,
sankarit salojen hämyisten,
terve maamot ja maamojen maamot
henget hellijain menneitten!

Terve Karjalan kassapäiset,
kutrikultaiset, naurusout,
terve vetreät Vienan veikot,
terve vierahat kaikki muut!

Terve, rakkahat, rakkahat rannat,
armahat, kuulahat Kuitti-veet,
terve, vuolahat Vienan virrat,
Kivakan kieluvat pauanteet!

Terve teille te saaret ja salmet,
armahat loiskehet aultosien,
terve jyrkät ja jyhkeät vaarat,
hongat Karjalan kankahien!

Maa, min rannoilla rakkailla kasvoin,
en voi sinua unhoittaa,
maa, min vionoja selkiä soudin,
en sua pois sydäimestäni saa!

II.

Ylös, Karjala, nuori ja vanha,
koittaa, koittaa jo aamun koi!
Ylös työhön, te heimoni voimat,
vapauden virsi jo vierii ja soi!

Ylös — kauvaksi orjan kahleet,
päätt jo pystyhyt joka mies!
Onnea, onnea maillesi luomaan,
lämpöiseksi jo joka lies!

Saakaa Karjalaan hukunut Sampo,
murut sen kallihit kokoilkaa!
Uudeksi, kirikkaaksi kirjokanssi!
Vuottaa, vaativi Karjalan maa!

Oommehan Väinämön sukua suurta
lapsia taitajan laveasuun,
Oommehan Kalevan kansaa ja juurta,
tuo noi kalliinta rinnalla muun!

Ei niin synkkää ja syksyistä yötä,
ettei se päiväksi muuttua vois,
ei niin hyistä ja harmaata hallaa,
ettei se lämmöstä haihtuisi pois!

Kyläniemen Timo.

Tervehdyksiä Uhtuan kokoukselle.

Karjalan Sivistysseuran puheenjohtajan, kauppias A. Mitrofanoffin kirjelmä.

Kansa Kalevan, ristirahvas Vienan Karjalan!

Toimieni, tehtäväni estämättä pääsemästä mieskohtaisesti kokoukseenne, saan tällan sydämmellisesti terveitä Teitä, Vienan veljet, tshekot kaunehen Karjalaa! Terve teille, urohot Kalevalan, jilkeläiset vanhan Väinämöisen! Kauvan olet unessa, sikäläsi henkisesti unessa ainahdelit kansa Kalevalan, viikon virnut kahleissa vieraan valan, sortovalan vaikean. Nyt on kahleesi katkaistu, sortosi suiettu, olet pääseyt painajaisestasi! Olet vapautettu, vapaa kansa!

Miten roiskealta, miten suurenmoiselta kaikari korissa, riuku ilmassa tuo sanoma vapaudesta, se on sydäntä liikuttavaa, mieltä nostattavaa ja intoa antavaa! Vapaus on kansojen kaltein lahja ja arvokkain aarre. Sii, kansa Karjalan, heimo Kalevalan, helii, säilytt, kasvata keskuudessasi tuota aarreita, hoida ja huolelta sitä hellivaroin, älä päästä sitä himmenemälle, älä anna mustien anarkistipilvien sitä pimittää, älä päästä keskuudessasi väärin vapauden kasvattamaa vallattomuutta, mielivaltaa ja vilkivaltaa rehoittamaan, niin että antaisit itse aiheita nuoren vapautesi uudelleen kulkistamiseen. Kansa Karjalan, sinun tulee muistaa, että suurinkin vapaus tuo mukanaan ei ainoastaan oikeuksia, vaan myös edesvastuutakin, vapaus ja edesvastuu ovat ne kaksi suurta kansojen onnen tekijää, jotka kulkevat käsi-kädessä. — Minä en epäile enkä usko, että kovaa kokenut ja paljon kärsinyt Karjalan kansa ei osaisi antaa oikeaa arvoa todelliselle vapaudelle eikä osaisi eroittaa vapautta vallattomuudesta. Ei, sitä en usko, vaan uskon ja luotan siihen, että kansa Karjalan ei väisty valon tieltä, oi oikeaan, ei vasempaan, vaan kulkee suoraan nyt sille viitoitettua tietä kohden päämääräänsä eikä anna kaikenmoisten kiihoittajain itseänsä ekyttä valon tieltä pimeyden poluille.

Olkoon läimäkin Uhtuan kokous yksi niistä Karjalan kansan kokouksista, joissa ura oikea osoitetaan, neuvo järkevää annetaan, tie varma viitoitetaan kansalle Kalevalan.

Näillä sydämmeni toivomuksilla pyydän saada tervehtää Teitä arvoisat kokoukseen kokoontuneet heimolaiseni ja toivotan kokouksellenne kauvaskantavaa, hedelmällistä merkitystä koko Karjalan kansan onneksi ja sen vapaan rahvaan iki-iloiksi.

Karjalaisten Sanomat

ilmestyvät täst'edes kaksi kertaa kuussa 4—6-sivuisena tämän kokoisena. Kirjoituksista toiset julkaistaan suomenkielellä, toiset aunuksen murteella, venäjän kirjaimilla — aunukselaisia varten. Silloin tällöin julkaistaan lehdessä kuvia. Lehden hinta on tänä vuonna 3 mk. eli (Wenäjällä) 1 rupla 50 kop.

Lehden tehtävä:

1) tuoda viestejä Venäjän puolella asuville karjalaisille muusta maailmasta ja välittää heidän tietojaan mulle;

2) olla heidän varsinaisena, yhteisenä puhepaikkanaan, suoden sijaa heidän mielipiteittänsä ilmaisulle kaikista heille tärkeistä asioista;

3) olla heidän alkavien kaunokirjallisten yritystensä ilmoittelupaikkana.

Lehden yleinen ohjelma:

1) Kansankieli opetuskieleksi kaikkiin karjalaisella alueella oleviin kouluihin, alempiin yksinomaiseksi, ylempiin tasa-arvoiseksi venäjänkielen rinnalle!

2) Kansankieli kirkkoihin ja seurakunnallinen hallinto mahdollisimman laajasti kansan käsiin! Papit tulee saada kansan itsensä valita.

3) Karjalan kansan enemmistön uskontona on kreikkalaiskatolisen uskonnon saatava rauhassa ja vapaasti kehittyä täyden uskonnonvapauden perusteella.

4) Kansan on saatava toimittua asiansa omalla kielellään kaikissa paikallisissa virastoissa ja kansan omia poikia on kaiken mahdollisuuden mukaan nimittävää näihin virkoihin. Hallituksen on otettava erityiseksi huolekseen tällaisten virkamiesten valmistaminen.

5) Kansan on saatava vapaasti toimia oman edistymisensä hyväksi sekä taloudellisessa että henkissä kuin myöskin valtiollisessa suhteessa.

6) Toiminnassaan on kansan noudatettava tarkkaa laillisuutta, sillä järjestys on kansojen parhain voima!

Lehteä toimittaa kirjailija IIVO HÄRKÖNEN ja kustantaa

Karjalan Sivistysseura.

Lehden toimituksen ja konttorin osote: Helsinki, Vuorimiehenk. 11 D.

Aunuksenmaasta.

Kokouksia Poventsassa ja Petroskoilla. — Provokatsioonina.

Yksityistä tietä olemme saaneet tietää, että Poventsan ja Petroskoin kaupungissa Anuksen läänissä on pidetty viime kesä- ja heinäkuun ajalla joitakin kokouksia, joissa on ollut edustajia ympäri koko alueiden, edellisessä Poventsan kihlakunnasta, jälkimmäisessä koko läänistä. Ainakin eräiltä seudivin ovat edustajat olleet eri kuntien lähettämiä. Kenenkä toimesta ovat kokoukset kokoonkutsutut, mikä on ollut niiden tarkoitus ja ohjelma, emme ole saaneet tarkempaa tietoa.

Petroskoin kokoukseen oli saapunut nimetön sähkösanoma Helsingistä, jossa oli ilmoitettu Suomen aikovan liittää Vienan ja Anuksen Karjalan Suomeen tai ehdotettu sitä kokouksen puolesta anottavaksi. Se oli, kuten arvatakin sopii, tuottanut kokouksen menoon aikamoisen hämmingin; toiset olivat ryhtyneet aprikoimaan, kuka on sähkösanoman lähettäjä, toiset kehottaneet ottamaan kysymystä keskustelun alaiseksi ja puoltamaan esitettyä ajatusta, mutta enimmäkseen olivat panneet jyrkän vastalauseen sekä moisia sähkösanomain lähetystyksiä vastaan että sitten koko asiaa vastaan.

Ei ole vaikea arvata, että sähkösanoma oli provokaattorisissa tarkoituksissa lähetetty, Karjalan ja Suomen asian vahingoksi aiottu, jonkun vanhan Suomisyöjän ja Karjalan kansallisen asian vihollisen lähettämä. Niitähan on paljon vielä Helsingissä, vieläpä viroissakin. Vanhan järjestelmän juuret ovat vielä syvällä sellaisissa henkilöissä, he hautovat yötä päivää vastavallankumousta ja kansojen kauniin vapauden asian tuhoamista. Sanomalehdet ovat kertoneet, että esim. tunnetut Krochin-veljekset tekevät uutterasti työtä Suomenpuoleisen alkuperäisen Karjalan kansan keskuudessa — Salmin kihlakunnassa — kansan yllyttämiseksi sen johdosta, että vallankumous on pyyhkiä pois sieltä herrojen Bobrikovin, Kyprianon ja Seynin asettamat vieraskieliset koulut, joiden tarkoituksena ei ollut edes kielen opettaminen, vaan kansan vierottaminen omasta itsestään, saattaa se itseään ja kieltään halveksimaan ja vihaamaan veljiään. Tämän tapaisilta henkilöiltä ei voi puuttua halua ryhtyä minikmoisiin puuhiin tahansa — muka suuren venäläisen asian nimessä.

Mutta pitäisi olla tunnotonta, että — vaikkakaan aika ei mihinkään velvoittaisikaan — ryhdytään tä-

IV. MITROFANOFF

Jyväskylä, Suomi.

Puhelin 166

Myy varastosta tukuttain ja vähittäin kangas- ja rihkamatavaraa.

Toiminimi P. N. Afanasjeffin liikettä

Uhtuassa

Vienan Karjalassa

Suosittelaa.

Tanner & Manner

W a a s a

Puh. 201.

Sähkösoite: Manner.

Kangas- ja Siirtomaatavara liike.

mäntäpaissilla keinoilla häiritsemään ja vahingoittamaan vielä aivan edistyksen alkuasteilla olevan kansan heikkoja heräämis- ja valistuspyrkimyksiä. Keta todellista suurvenäläistä pitäneet liikuttaa se, että viisikymmentätuhatta tai koko laajuudessaan parisen sataa tuhatta karjalasta, osittain rajan ulkopuolella, osittain valtakunnan äärimmäisillä rajoilla, pyrkii saamaan itselleen omakielisiä kouluja, omaa kielitään kirkkoihinsa ja vaikkapa myös jonkunlaisia niisanottuja valtiollisia oikeuksia (omakielisiä virkamiehiä y. m.) Vähäinen on silloin valtion ja jättäjämaisen pääkansan voima, jos tällaisiin keinoihin täytyy ryhtyä sen säilyttämiseksi. Ja ikäänkuin todella varsinainen venäläinen kansa tällaista haluaa! Ne ovat vain rajamailla asuvat kaikenlaiset keinottelijat ja elättelijät, joilla ei ole isänmaata missään!

Ainakin voimme sanoa, ettei Karjalan Sivistysseuran eikä kenenkään edesvastuullisen suomalaisen isänmaanystävä taholta ole alussa mainitunlaatuista sähkösanoma Petroskoin kokoukseen eikä minnekään lähetetty. Sellainen teko on häpeämätöntä provokosioonia!

Kuka Vienan läänin karjalaisten edustajaksi Venäjän Perustavaan Kansalliskokoukseen? Aika on jo täpärä; pohtikaa, kansalaiset, kiireellä tätä tärkeää kysymystä!

Vastahankkeita Karjalan Sivistysseuran työtä vastaan.

Myöskin Karjalainen Veljeskunta kuuluu olevan hankkeissa Karjalan Sivistysseuran ja Karjalan kansan valistus- ja edistyspyrkimysten vahingoittamiseksi. Josain on, yksityisten tietojen mukaan, pidetty Veljeskuntaan kuuluvien pappien kokous, jossa saman ilmoituksen mukaan on lähetetty sähkösanoma Väliaikaiselle Hallitukselle Karjalan Sivistysseuran tarkoituksena vastustamistarkoituksessa.

Onkohan seura antanut tällaiseen minkäänlaista aihetta ja lieneekö tällainen papinviran tarkoituksien mukaista?

Karjalan Sivistysseuran toimintaa.

Päähuomionsa on Karjalan Sivistysseura päättänyt kohdistaa kansankielisen koulutoiminnan aikaansaamiseen ja ylläpitämiseen venäjänpuolisessa Karjalassa. Hallituksen lupaamat koulut nimittäin voivat viivähtää ja kansa enimmäisissä osissa aluetta kaipaa kiihkeästi omakielisiä kouluja.

Aluksi on seura päättänyt saada aikaan ja avustaa n. s. kiertäviä alkukouluja, ohjelmaltaan alempia kansakouluja vastaavia. Niissä tullaan opettamaan äidinkieltä (lukemista ja kirjoitusta), uskontoa (rukouksia, raamatunhistoriaa ja jonkun verran katkismusta), laskentaa (neljä laskutapaa kokonaisilla luvuilla), maantiedon alkeita (kotiseutuoppia ja maantieteellisiä yleiskäsitteitä), laulua ja leikkiä sekä vihdoin kaksi tuntia viikossa venäjänkieltä.

Näitä tämänlaatuista kouluja tullaan saattamaan alueella toimeen jo tänä syksynä neljä, kuten toisessa paikassa olevasta uutisesta tarkemmin huomataan. Koulujen lisääminen lähitulevaisuudessa riippuu seuran rahavarojen kartumisesta.

Sen jälkeen on seura suunnitellut jonkun verran laajempiohjelmaisia, pysyviä kansakouluja, edelleen — kesäisin — kiertäviä kotitalouskouluja ja vihdoin — jos eivät hallituksen toimet ehdi avuksi — omaa karjalasta alkuopettajain valmistuslaitosta venäjänpuoliseen Karjalaan.

Työhön on uskallettu ryhtyä saavutetun vapauden ja sen lupauksen perusteella, minkä Venäjän ensimmäisen Väliaikaisen Hallituksen jäsenet antoivat seuran lähetystölle Pietarissa viime keväänä. Kuitenkin tullaan tästä sekä muistakin suunnitelmista antamaan kohdakkoin tietoa erityisen kirjelmän ja persoonallisen käynnin kautta Venäjän nykyiselle hallitukselle.

Seuran muut suunnitelmat — kuten valistus- ja maataloudellisten neuvojain lähettäminen alueelle, erinäisten esitysten teko kansalle aikaansaattavista taloudellisista aloitteista ja yrityksistä y. m. — ovat parhaillaan pohdinnan alaisina.

Yhtenä tärkeänä työalana pitää seura kulkuneuvojen parantamista, vaikutusta ja avustamista sen hyväksi. Se on omastakin puolestaan tehnyt siinä suhteessa aloitteita.

Niinpä se viime heinäkuun 30 p:nä jätti Suomen Senaattiin anomuksen seuran ja karjalaisen kansan mielestä erittäin tärkeän rautatien aikaansaamisesta karjalaisten maille. Anomuksessa, joka on kokonaan luettavana toisessa paikassa lehteämme, esitetään, että ryhdyttäisiin aikaansaamaan rautatietä Karjalan radalta, jostain Sortavalan tienoilta, halki Raja-Karjalan. Anuksen rajalle ja sitten tämän maakunnan halki Petroskoin kaupunkiin Ansjjärven rannalla.

Seuran säännöt on esitetty Suomen Senaatin hyväksyttäväksi, ja aikaisemmin keuhalla ne esitettiin Venäjän Väliaikaiselle Hallitukselle.

Kun seuran tarkoituksena on avustaa myöskin akuperäisten karjalaisten edistystyötä Suomen puolella, nimenomaan koulutoimintaa, anottiin tämän työn tukemiseksi kesällä Suomen Senaattilta pienempää apuraha vuosiksi 1917—1918. Tämän vuoden suhteen on Senaatti hylännyt anomuksen, tulevasta vuodesta tehdään eri päätös.

Pieniä uutisia Vienan ja Anuksen Karjalasta.

— Paikallisia sivistysseuroja. Uhtualla ja Vuokkiniemessä Vienan Karjalassa on perustettu omat paikalliset sivistysseurat, joiden johtokunnat ovat pyytäneet päästä Karjalan Sivistysseuran paikallistoimikunniksi. Viimemainitun seuran johtokunta on tähän suostunut ja kehottaa paikkakuntalaisia kääntymään edellämainittujen paikallisten seurojen johtokuntien puoleen kaikissa Karjalan Sivistysseuraa koskeissa asioissa. Uhtuan seuran asioista antaa tietoja herra Leo Pankkonen ja Vuokkiniemen seurasta herra Petri S. Denisoff.

— Lukutupia ja kirjastoja. Uhtualla on perustettu kaksi lukutupaa, nim. Uhtuan Lamminpään ja Uhtuan Ryhjän lukutupa. Karjalan Sivistysseura on päättänyt näihin lähettää tänä vuonna seur. lehdet: Uusi Suometar, Helsingin Sanomat, Karjalaisten Sanomat, Suomen Kuvalehti ja Kodin Kuvasto. Jos suomalaiset sanomalehtitoimitukset haluaisivat lähettää lehtiään näille lukutupille, voidaan ne lähettää lukutupien nimellä os. Suomussalmi, Raate, Uhtua. Uhtuassa jo entuudestaan olevaa kirjastoa on ryhdytty järjestämään. Niille kustantajille, seuroille ja yksityisille, jotka haluaisivat lähettää uusia kirjateoksia tälle kirjastolle, on meitä pyydetty huomauttamaan, että ainoastaan kovissa kansissa olevien kirjojen lähetykset vastaisi tarkoitustaan ja sopisi niitä lähettää os. Suomussalmi, Raate, Uhtuan Kirjasto. Myöskin Vuokkiniemelle (os. Suomussalmi, Raate, Vuokkiniemi) on perustettu lukutupa ja sittemmin Repolan seuraavat kolme: Repolan Lusman, Repolan kirkonkylän ja Repolan Omelien lukutupa. Näin lähetetään lehdet Lieksan (kaupp. I. T. Maurojeff) kautta.

— Postinkuljetus. Postia aletaan kantaa t. k. alusta lähtien Vienan Karjalassa linjalla Uhtua—Röshö Suurijärvi—Vaarakylä, jolla tärkeällä linjalla ei tähän asti ole ollut säännöllistä postinkulkua. Asia on järjestetty Karjalan Sivistysseuran toimesta. Nyt voidaan siis Kiestinkiläistenkin posti lähettää Suomesta Suomussalmen kautta ja päinvastoin. Kiestinkiläisten olisi nyt syytä perustaa kyläänsä lukutupia ja kirjastoja, sillä lehtien ja kirjojen saanti olisi nyt niihin helpompaa. Kirjoja voidaan pyytää m. m. kaupp. Ahavalta Kuusamosta.

— Repolan kunnallishallinnon puheenjohtajaksi valittiin Repolan kuntakokouksessa 1/2 P. Kyöttinen ja samalla uusittiin siinä elintarvelautakunta, johon tulivat puheenjohtajaksi P. Kyöttinen, varapuheenjohtajaksi I. Lasareff ja S. Jefimoff ja jäseniksi J. Romanoff ja A. Korniloff.

— Uuden Testamentin osia Aunukseen. Sortavalan Uuden Kirjapaino-O. Y:n painattamia aunuksenkielisiä Luukkaan Evankeliumeja ja lyhyitä otteita eri kohdista Uutta Testamenttia ja Psalmtaria on Karjalan Sivistysseuran toimesta kesän ajalla lähetetty Aunukseen. — Seuran oma U. Testamentti-käännös on vasta alustavien töiden alaisena.

— Karjalan Sivistysseuran koulut Venäjän Karjalassa. Karjalan Sivistysseuran neljään tänä syksynä alkavaan alkukouluun Venäjän Karjalassa on valittu

opettajiksi seuraavat opettajattaret ja opettajat: Anastasia Lesojeff, Nasti Jefimoff, Lisak Pirhonen ja Pelagia Mujonen sekä viimeinen, varalle D. Afanasjeff.

Koulut, jotka alkavat syyskuun 1 p:nä vanhaa lukua, sijoitetaan seuraavasti: Uhtuun, Vuokkiniemelle, Pistojarvelle ja Repolaan.

Kukin koulu toimii 2 kuukautta pitäessään, siis 4:ssä paikassa piirissä. Koulujen opetusaineiksi on määrätty: äidinkieli (lukeminen ja kirjoitus; lukemisen välineenä „Alkuopastaja Vienan Karjalaisille“); uskonto (oppikirjana „Kristin opin alkeet“), laskento (neljä laskutapaa kok. luvuilla), maantiedon alkeet (kotiseutuoppi), laulu ja leikki sekä venäjänkieli (2 tuntia viikossa).

— Vienan läänin karjalaisen kansan edustajaksi Venäjän Perustavaan Kansalliskokoukseen on laajoissa piireissä ajateltu kansakoulunopettajaa, sotavienkirjuria Vasili Paavalinpoika Dorofjeff-Vaaraa.

— Selkkaus Repolan kunnau ja Lieksalaisten välillä. Repolasta, Pohjois-Aunuksesta, kirjoitetaan: „Lieksan elintarvelautakunta takavarikoi heinäkuun 11 päivänä Repolan elintarvelautakunnalle tulevan jauhovaraston, joka oli J. Nevalaisen hallussa Lieksassa ja joka oli hankittu Pietarin Elintarvepäävaltuutetun valityksellä. Ei siis mitään salaisia teitä, kuten ehkä on luultu takavarikkoa tehdessä. Vai olisiko ollut muitakin tarkoituksia lieksalaisilla? Ilmeisesti tässä oli toiselle elintarvelautakunnalle kuuluva elintarvevarasto. On ikävää, että tällaisia sattuu vielä vapaiden aikojen tultua väljien välillä; se ei ole omiaan lujittamaan veljessuhteita.“ Kirjoittaja tahtoo tuoda tämän esiin oman äänenkannattajan kautta, jotta ei olisi sijaa salakaumalle. Hän sanoo, että heille repolaisille on Lieksan tie vanha ja välttämätön kuljetustie ja sentähden he ovat käskeneet lähettää jauhotilauksensaakin tämän kautta.

Mikäli toimitus on jätetäpäin kuullut lienee selkkaus jo selvinnyt, siten nimittäin, että jauhot on suomalaisen viranomaisen toimesta määrätty takaisin annettaviksi.

— Kirjeitä Karjalan Sivistysseuralle ja Karjalaisten Sanomien Toimitukselle on lehtemme näytteenumeron julkaisemisen jälkeen runsaasti saapunut Vienan ja Aunuksen Karjalasta. Huomattavimpia kirjelmia on saapunut Iivana Marttiselta, Matti Jefremoff-Väisänseltä, Leo Trofimoff-Pankkoselta, V. J. Arhippaiselta ja Ivan Ignatjeff-Isakkilalta (Sorokasta), lisäksi Hariton Prokofjeff-Valtoselta (Sujusta) y. m. — Useissa kirjeissä valitellaan Vienan Karjalan hidasta postinkulkua. — Parista kirjelmistä Etelä-Aunuksesta teemme ensi numerossa lähemmin selkoa.

Кен, велдет, Аункен губернијан карјалајнен рашвахан эвусмехекессэ Венјанмуан суурех похјутаја-когонукеех, учредителјнойх сөбрајах? Айна он јо вәхне, тервәилех ту.100 јо туо коговус! Он-шиккуа индја неувуо тје тарјее ајее, се он јо-гахлен дуумиттава дје, кјј рехелизмије тјх айгах! Эинмәйне кохта он тје ајее: ома мее Венјан суурех учредителјнойх сөбрајах!

Venäjän tapahtumia.

Kolmas Väliaikainen Hallitus.

Niisanottujen bolshevikien kapinan jälkeen — mikä kapina tapahtui heinäkuun puolivälissä uutta lukua — muuttui toisen kerran Venäjän nykyinen, vallankumouksellinen hallitus. Tähän kolmanteen Venäjän Väliaikaiseen Hallitukseen kuuluvat:

Pääministerinä sekä sota- ja meriministerinä A. F. Kerenski, sotaministeriön johtajana B. V. Savinkov, meriministeriön johtajana luut. V. I. Lebedev, pääministerin sijaisena N. V. Nekrasov, rahaministerinä sama, rahaministeriön johtajana prof. M. V. Bernatski, sisäministerinä N. D. Avksentjev, ulkoministerinä M. I. Tereštšenko, kauppa- ja teollisuusministerinä I. N. Prokopovitš, maanviljelysministerinä B. M. Tšernov, työministerinä M. I. Skobelev, muonitusministerinä A. V. Peshehonov, posti- ja sähkölennätinministerinä asianajaja A. M. Nikitin, kansanvalistusministerinä akatemikko S. F. Oldenburg, oikeusministerinä A. S. Sarudni, sosiaalisen ministerinä I. N. Jefremov, valtakunnankontrollöörinä F. F. Kokoshkin, kulkulaitusministerinä P. P. Jurenov ja synodin yliprokuraattorina A. V. Kartashev. Näistä kuuluvat muutamit kadettien puolueeseen, muut ovat sosialistisista puolueista.

Savo-Karjalan Osake-Pankki

Osakepääoma 6 milj. markkaa.

Pääkonttori: Viipurissa, Torkkelinkatu 18.

Haarakonttoreita:

Joensuussa, Lahdessa, Lappeenrannassa ja Savonlinnassa.

Oittaa talletuksia, antaa lainoja, suorittaa kaikkia pankkitehtäviä.

Talletuksista maksetaan korko neljä kertaa vuodessa. Tallettajalle annetaan voitto-osuutta.

Karjalan oma maakuntapankki.

Eri kansallisuudet Venäjällä.

Ukraina eli Vähä-Venäjä julistautui kesäkuun lopussa u. l. sisäisissä asioissa itsenäiseksi, julkaisemalla kansalleen n. s. universaalien (manifestin). Sen jälkeen on syntynyt paljon selvittelyä Ukrainan keskusneuvoston ja Venäjän väliaikaisen Hallituksen välillä — osaksi siitä syystä vaihtui toinen väliaik. Hallitus kolmanteen —, mutta sittemmin on kuitenkin tullut Ukrainanmaan itsenäisyys tunnustetuksi ja sen mukaisesti muodostettu sinne oma erityinen osavaltion hallitus, jota kutsutaan Ylihallitukseksi. Tämän ohjelmasta — maan perustuslaista — on kuitenkin ollut riitaa.

Oman erikoisten valtiollisten oikeuksien vaatijoihin Venäjällä ovat liittyneet tämän lehden näytenum. mainittujen eri kansallisuuksien lisäksi vielä muhameittilaiset. — Tässä paikassa oikeistakoon näytenumerossa oleesta tätä asiaa koskevasta uutisesta se kohta, jossa mainittiin, että virolaiset ovat monensukuista kansaa; sen tietysti pitää kuulua: suomen sukuista kansaa.

Entinen keisari siirretty uuteen olinpaikkaan.

Pietarista, elok. 18 p:nä u. l. (PT.) Väliaikainen Hallitus ilmoittaa: Valtakunnallisen välttämättömyyden pakottamana on hallitus päättänyt siirtää vartioituna pidetty entisen keisarin ja keisarinna uuteen asuinpaikkaan. Tällaiseksi paikaksi on määrätty Tobolsk, jonne entinen keisari ja keisarinna ovat lähetetyt tarkoin vartioituna. Entisen keisarin ja keisarinna kanssa ovat omasta tahdostaan samoissa olosuhteissa lähetetyt Tobolskiin heidän lapsensa ja muutamat heille läheiset henkilöt. Pääministeri Kerenski.

Perustava Kansalliskokous.

Pietarista, elok. 22 p:nä u. l. Väliaikainen hallitus on päättänyt, että *perustavan kokouksen vaalit toimitetaan marrask. 25 p:nä 1917 ja perustava kokous kutsutaan koolle jouluk. 11 p:nä 1917.*

Kokoukseen tulee edustajia yhteensä 643. Vianan ja Aunuksen läänit saavat niiksi lähettää *vain 2 kuupien.* — Enemmän saa lähettää Kaukaasian piiri (32), vähemmän taas m. m. Kaspiinmeren piiri (1).

— Moskovan neuvottelukokous. Elokuun 25—27 p:nä u. l. pidettiin Moskovassa suurehko hallituksen kokoonkuntuma neuvottelukokous, johon otti osaa joukko eri yhteiskuntapiirien ja puolueiden edustajia. Kokousta johti pääministeri Kerenski.

— Venäjän kirkolliskokous. Yleisvenäläinen kirkolliskokous avattiin Moskovassa elokuun 28 p:nä u. l.

— Synodin yliprokuraattorin virka on muutettu kirkollisasiain ministerin viraksi. Ensimmäinen kirkollisasiain ministeri on A. W. Kastashew.

— Erityinen virasto kansallisuuskysymyksiä varten. Sisäministeriön perustetaan uusi erityinen osasto kansallisuuskysymyksiä varten. Osastoa tulee johtamaan ministerin apulainen Gurevitsh.

— Väirä 10 ruplan setelii on Pietarissa ilmestynyt liikkeeseen, kertoo Birsh. Vjed.

Suomesta.

Eduskunta (valtiopäivät). Entinen eduskunta on hajautunut ja uudet edustajavaalit määrätty toimitettaviksi ensi lokakuun 1 ja 2 p:nä u. l.

Hallitus. Erinäisten elintarveselkkauksien vuoksi erosivat viime kuun puolivälissä Suomen Senaatista sosialistiset jäsenet ja jällele jäivät vain n. s. porvarilliset. Ne muodostavat hallituksen ensi vaaleihin asti.

Kirjanlatojain, painajain ja sitojain lakko. Heinäk. alussa alkoi edellämainittujen kirjatyöntekijöiden lakko ja kesti elokuun 8 p:nä. Ainoastaan muutamia maaseutulehtiä ja „Työmies“ ilmestyi sillä aikaa.

Karjalan koulutoiminnan avustamista pohdittiin Suomen alkuopettajain kokouksessa Kotkassa 5—8 p:nä kesäkuuta ja vallitsi kokouksessa myötätuntoinen mieliala asiaa kohtaan.

Raja-Karjalan venäläiset koulut. Raja-Karjalan — Salmin kihlakunnan — venäläiset koulut on päätetty lakkauttaa toimimasta. Koulutalot ostaa Suomen valtio, mikäli ne ovat venäläisillä varoilla rakennetut. Ne luovutetaan kuntien käytettäväksi yleishyödyllisiin, edistyskellisiin tarkoituksiin.

Suomen kreikkalaiskatolisen hiippakunnan uudistusta ja väestön toivomusten mukaista järjestämistä on kesän ajalla pohdittu Suomen Senaatin asettama komitea, johon ovat kuuluneet rovastit M. Kasanski, S. Okulow ja S. Solntsew sekä opettaja Jaakko Härkönen.

Rautatie Karjalan radalta Raja-Karjalan ja Aunuksen halki Petroskoihin.

Viime heinäkuun 30 p:nä jätti Karjalan Sivistysseura Suomen Senaattiin myötaseuraavan anomuksen rautatien aikaansaamisesta Karjalan radalta Raja-Karjalan ja Aunuksen halki Petroskoiin kaupunkiin Äänisjärven rannalla:

Koska Karjalan Sivistysseuran tarkoituksena on työskennellä alkuperäisen karjalaisen heimon asuma-alueen sekä henkiseksi että aineelliseksi kohottamiseksi ja koska kulkuneuvojen parantamista on katsottava mitä tehokkaimmaksi välikappaleeksi näihin päämääriin pyrkessä, niin rohkenee seuran johtokunta täten nöyryymin anoa, että Senaatti jättäisi Eduskunnalle esityksen rautatien rakentamisesta Karjalan radalta Suomessa Aunuksen Venäjällä.

Anomuksemme tueksi esitämme yhä nöyrästi seuraavaa:

Kun Suomen kauppa ja yleinen liikenne, joka edelleen sodankin jälkeen tulee ehdottomasti entisistä normaalioloista kasvamaan, alkaa yhä suuremmissa määrissä suuntautua Venäjälle, niin yhä välttämättömäksi käy useamman kulkutien saaminen Suomen ja Venäjän välille. Nythän on olemassa ainoastaan yksi rautatie, joka kulkee Pietarin kaupungin kautta, mutta ennenkaikkea tämän sodan aikana on liiankin hyvin tullut ilmi, ettei tämä kulkutie yksin riitä. — Laivakulku Laatokan kautta taas ei näytä kehittyvän niin suureksi, että siitä olisi tarpeeksi hyötyä. Ja jos mitkä niin juuri hyvät kulkuneuvot edistävät liikennettä sekä erityisesti kauppaa, vieden maan taloudellista elämää voimakkaasti eteenpäin. —

Ei liene siis muuta kuin hyötyä, että saadaan toinen yhdysväli Suomen ja Venäjän rautatieverkkojen välille. Tämä on nykyisin melkoista helpommin toteutettavissa, kun Venäjällä on hiljattain valmistunut n. s. Muurmannin rautatie, joka lähtien Dubovikin asemalta siitä rautatiestä, joka Pietarista Vologdan ja Vjatkan kautta vie Siperiaan, kulkee aluksi lähellä Laatokan itärannikkoa sijaitsevan Aunuksen kaupungin, sitten Äänisjärven rannalla olevien Petroskoiin ja Poventsan kaupunkien ohitse ja Viananmeren rannalla sijaitsevan Kemian kaupungin kautta Viananmeren pohjoispuolella sijaitsevan Kannanlahden kauppalaan ja yhä edelleen halki Kuolan niemimaan Kuolan kaupunkiin, ja päättyy Kuolanvuonon rantaan niemimaan pohjois- eli Muurmannin rannikolla.

Jos siis saataisiin aikaan yhdysväli, joka lähtisi Karjalan radalta jostain Sortavalan kaupungin seuduilta ja kulkisi Laatokan pohjoisrannalle mahdollisimman suoraan mainitulle Muurmannin radalle, yhtyen siihen esim. Petroskoiin kaupungin kohdalla, niin epäilemättä Suomen liikenne ja kauppa huomattavasti karttuisivat itään ja pohjoiseen päin, tuottaen maalle uusia suuremmissa kehitysmahdollisuuksia monessa suhteessa.

Huomioonottamatta henkistä elpymistä alkuperäisellä karjalaisella alueella, tulisi tästä radasta koitumaan etua m. m. siten,

1:si että saataisiin Suomesta toinen kulkureitti Volgajoen seuduilla löytyviin Vologdan ja Rybinskin kaupunkeihin, joista edellinen on tärkeä rautateitten risteyspaikka, koskapa sen kautta kulkee myös Vianan-kaupungin eli Arkangelin ja Moskovan kaupunkien välinen rautatie, ja myös tärkeä viljan myyntipaikka, koska se sijaitsee lähellä Volga jokea, jota myöten käy erinomaisen vilkas laivaliikenne. Rybinsk taas on Volgan rannalla tärkeässä vesiteitten risteyksessä, rautatien varrella ja Etelä-Venäjältä Pohjois-Venäjälle ja Suomeen vietävän viljan kauppakeskus, minkä ohessa siellä harjoitetaan melkoista polttoöljy-, pellava- ja hampunsiemenkauppaa;

2:si että Petroskoiista ja Poventsan pääsee Äänisjärven laivareittien yhteyteen sekä Kemistä Viananmerelle, josta on laivakulku toiselta puolen Vianan kaupunkiin ja toiselta puolen pitkin Kuolan niemimaan rannikkoa Norjan rannikolle;

3:si että Kannanlahden pohjukasta suorimmiten Suomen rajalle ei ole viittäkään peninkulmaa, mutta Suomen puolisten rautateitten päätökohdasta Rovaniemeltä on esim. Kuolajärven kirkolle lähes kaksikymmentä peninkulmaa ja sitä idemmäksi yhä enemmän. Täten pääsisivät Kuolajärven seudut lähemmäksi rautatiestä;

4:si että Muurmannin rannikon kautta, joka Golfvirran vaikutuksen johdosta on sovelias talviliikenteellekin, ja josta on säännöllinen laivakulku sekä itäänpäin Vianan kaupunkiin ja Kemiin että luoteeseen päin Etelä-Varankiin Norjassa ja edelleen pitkin Norjan rannikon, Suomalaisille avautuisi kulkureitti Jäämerelle j. n. e. muille valtamerille, eikä siten, jos Itämeri tai Pohjanlahti tulisi joskus vaikkapa satunnaisestikin suljetuksi, jäisi maan ainoaksi kulkureitiksi länteen päin rautatie Ruotsiin ja Norjan kautta. Sitäpaitsi Jää- ja Viananmerestä pyydyttyä turskaa, silliä, lohta y. m. voitaisiin tätä tietä kuljettaa helposti ja huokeasti Suomeen saakka. Paitsi lappalaisia asuu suomalaisiakin Muurmannin rannikolla. Edelleen Etelä-Varangin kautta, paitsi maitse, jota on ainoastaan noin 3 peninkulmaa, pääsee vesiteitsekin Paatsjokea, Untuanjokea ja Tenojojokea myöten Suomen Lappiin. Tämä tie olisi niin ollen toistaiseksi nopein, huokein ja mukavin kulkureitti Etelä-Suomesta pohjoisimpaan osaan Suomea;

Rautatien kannattavuuden vuoksi lienee otettava huomioon myös rajantakaisen Karjalan, erityisesti Aunuksen nykyinen tila ja sen kehitysmahdollisuudet.

Mitä asutukseen tulee, niin Aunuksen läänin kuuluvissa Aunuksen, Petroskoiin, Poventsan ja Lodinapellon kihlakunnissa, joitten yhteenlaskettu pinta-ala tekee 66438 neliövirtaa, oli vuonna 1897 tehdyn Venäjän yleisen väenlaskun mukaan yhteensä 192,338 henkeä.

Niistä asui Aunuksen kihlakunnassa 39,990 henkeä, joista 28,532 karjalaista, 1 vepsäläinen ja 581 luterin-uskoista suomalaista; Petroskoiin kihlakunnassa 79,712 henkeä, joista 17,648 karjalaista, 7,257 vepsäläistä ja 837 luterin-uskoista suomalaista; Poventsan kihlakunnassa 26,381 henkeä, joista 13,106 karjalaista, 4 vepsäläistä ja 190 luterin-uskoista suomalaista; ja Lodinapellon kihlakunnassa 46,255 henkeä, joista 106 karjalaista, 8,880 vepsäläistä ja 218 luterin-uskoista suomalaista. Aunuksen maa-alasta vuonna 1905 kuului valtiolle, kaupungille ja luostarille 60 %, kyläkunnille 35,3 % ja yksityisille ja yhtiöille 4,7 %. Yleensä on maakunnassa erinomaisen hyvät metsät ja sahateollisuudelle suuret kehitysmahdollisuudet olemassa. Suurimmat metsät omistaa Venäjän valtio ja vuonna 1898 sai se metsiä puhtaana tulona 4,181,000 markkaa. Kyläkuntain metsämaat on 1,920,000 desjatiinia. Metsätöissä vuosina 1894—96 maksettiin työpalkkoina keskimäärin 1,630,000 markkaa ja hirrenuitosta noin 173,000 markkaa. Aunuksen kihlakunnassa ja erittäin Aunuksenjoen (Alavoisen) varsilla on maanlaatu, joka on heikensekasta savimaata, sopivaa viljelykseen. Petroskoiin kihlakunnassa on viljelyksen savikkomäet, Suojoen rannat, Äänisjärven ja Petroskoiin kaupungin ympäristö viljavaa seutua, sitävastoin kuin Poventsan kihlakunnassa on maanlaatu huonompaa, ja oma vilja riittää hyvinäkin vuosina vain 3—4 kuukaudeksi. Karjanhoito on yleensä koko Aunuksessa huonossa kunnossa, johon ovat syynä rehon puute, eläinrutot, petoeläimet ja kulkuneuvojen puute. Metsästäys, joka on tärkein elinkeino etenkin Pohjois-Aunuksessa, esim. vuonna 1898 tuotti 155,000 oravaa, jänistä ja petoeläintä ja 99,000 lintuparia, tehden niitten yhteinen raha-arvo noin 150,000 markkaa. Kalastus on kaloista rikkaitten lukuisten järvien ja jokien vuoksi kaikkina vuoden aikoina tuottava. Vuoden 1898 saalis arvioitiin 209,000 markaksi. Kalaa on tuotu nykyisin Suomeen ja esim. vuonna 1905 Salmin kautta kulettiin tuoretta kalaa 10,766 kiloa ja suolattua kalaa 1,569 kiloa. Kauppaa ovat aunukselaiset käyneet Suomessa ja Pietarissa. Merenkulkua Äänisjärven ja Laatokalla niinkään harjoitetaan.

Vuori- ja tehdastyö ei Aunuksessa kivennäisrikka-uksista huolimatta ole vieläkään päässyt tarpeelliseen vauhtiin. Enin on rautamalmin soissa ja järvissä varsinkin Petroskoiin ja Poventsan kihlakunnissa, joista jälkimmäisessä on 165 malmipohjaista järveä. Erikoisen rautarikkaita ovat järvet Seesjärven pohjoispuolella ja lähellä Uukujärveä, joissa malmi usein täyttää koko järven pohjan. Etelämpänä Himolanjärvessä on lasketun rautamalmin olevan 655,000 tonnia ja Säimjärven 4,814,000 tonnia. Turve- ja suomalmi ovat hyvin yleisiä, mutta sisältävät paljon vieraita aineksia. Marmorin on aina 32 lajiin saakka ja joitakin lajeja erittäin kauniita. Poventsan ja Petroskoiin kihlakuntien rajalla Tiudien ja Valkeanmäen luona on marmorin paksuina kerroksina, aina 10 1/2—21 metrin korkuisina. Sitäpaitsi löytyy kvartsiittia ja hiiekkakiveä, joista on erittäin mainittava Shokshun porfyiri, liuskekiveä, grafiittia, shungiittia, rautakiillettä, jota on varsinkin Koikarissa ja Tulemajärvellä, ja vaskimalmia, jossa on tavallisesti 2—5 %, joskus 7 % puhdasta vaskea. Kendjärven kivennäisvesilähteitäkin, joissa on rauta-aineksia ja rikkihappoista natronia. Nykyisin on rautamalmin valmistusta varten olemassa kolme Venäjän valtion rautatehdasta, nimittäin Aleksanterin kanuunavalmio Petroskoiissa, Kendjärven rautasulatto, joka kuitenkin on seututettu vuonna 1905, ja Valasmon rautasulatto, joissa on työmiehiä yhteensä yli 1300 henkeä. Yksityisten rautasulattoja on Sandalossa ja Pyhäniemellä Poventsan kihlakunnassa. Putilovan tehdastyön sulatto Videssä ja Staljiyhtien sulatto Tulemajärvellä ovat niinkään seisauksissa. Vuonna 1898 oli koko Aunuksen läänissä, nahkatehtaat ja savenvalimot lukuunottaen, tehdaslaitoksia 335, niitten työläisten määrä 3,604 henkeä ja tuotannon rahallinen arvo noin 8,530,000 markkaa. Kotiteollisuus on hyvin yleistä ja m. m. Suomeen vuonna 1908 tuotiin Aunukselta Salmin Virdelan tullivastioton kautta: työrekiä 119 kpl., puulapioita 15 kpl., seuloja 375 kpl., puuteoksia 35,945 kiloa, arvoltaan 8,986 markkaa, pärevasuja 4,810 kiloa, arvoltaan 1202 markkaa, sorvarinteoksia 1110 kiloa, arvoltaan 1110 markkaa, puuharavia 1,100 kiloa, arvoltaan 275 markkaa, tuohiteoksia 238 kpl., arvoltaan 75 markkaa, kovasimia 50 kiloa, arvoltaan 20 markkaa, rautateoksia 15 kiloa, arvoltaan 10 markkaa, pajunkuoria 5,616 kiloa, arvoltaan 560 markkaa, tuohentervaa 530 kiloa, arvoltaan 212 markkaa, tervaa 1,105 kiloa, arvoltaan 331 markkaa, tervatappuraa 187 kiloa, arvoltaan 50 markkaa, nahkaa 1,488 kiloa, arvoltaan 4,464 markkaa, karhunnahkoja 5 kpl., huopakenttiä 70 kiloa, arvoltaan 250 markkaa, vesirinkeliä 51,549 kiloa, arvoltaan 30,730 markkaa, lasia 1,615 kiloa, arvoltaan 1200 markkaa, pyhiäkuvia 250 kiloa, arvoltaan 200 markkaa ja saviteoksia 32,470 kiloa, arvoltaan 4871 markkaa.

Aunuksen taas tuodaan jauhoja, suolaa, metallivalmisteita, pellavaa, kankaita ja rikkamaa.

Edellisestä selvenee, että Aunukselta Suomeen tuodaan nykyin paljon kaikenlaista tavaraa, mutta epäilemättä sen tuonti rautatien saatua aikaan tulisi runsaasti lisääntymään, samoin vienti Suomesta Aunukseseen.

Mutta tämän lisäksi on Aunuksella suuria, tähän saakka vielä heikosti käytettyjä kehitysmahdollisuuksia, jotka varmaankin pian tulevat käytännössä otettaviksi. Siinä suhteessa tarjoavat mainiota apua monet suuret kosket, kuten Kivatsun, Porokoski, Hirvas y. m. sekä maanteiden y. m. kulkuneuvojen parantaminen.

Kun otetaan tarkastettavaksi tällaisen rautatien paikalliset edut Itä-Suomelle, niin ensi sijassa on pi-

dettava tärkeimpänä sitä, että rajaseutu maamme vihdoin joutuisi läheisempään yhteyteen muun Suomen kanssa ja täten pääsisi sekä taloudellisesti että henkisesti vaurastumaan. Raja-Karjalassa on Suomen Valtiollakin metsäalueita, joiden tuotteitten arvo tänään kautta tulisi kohoamaan. Jämsä-, Uuksun- ja Tulema-joissa löytyvien koskien voima tulisi paremmin käytettyksi. Laskelan ja muut tehtaajat joutuisivat rautatien yhteyteen.

Senaatin käskystä onkin Tie- ja Vesirakennusten Yllähallitus vuonna 1916 tutkinut rautatiesuunnan Sortavalan kaupungista Suomen ja Venäjän rajalle ja laatinut siitä ehdotuksen ja kustannusarvion. Rautatie tulisi sen mukaan kulkemaan Sortavalan aseman pohjoispuolelta 224 metriä pohjoiseen asematalon keskeltä Sortavalan, Impilahden ja Salmin pitäjien kautta aina rajalle Känäselän kylään viimeksimainittua pitäjää. Linjalle on suunniteltu seuraavat pysähdyspaikat:

- 1:si Anjalan pysäkki 8 kilometrin päähän Sortavalasta;
- 2:si Rantalahden pysäkki 14 kilometrin päähän, Laskelan ja Hämeosken tehtaalle vievän yleisen maantien lähelle, liikelle laivalaituria, jossa nykyisin on Leppäkosken paperitehtaan pääasiallinen lastauspaikka;
- 3:si Laskelan 4 luokan asema 21 kilometrin päähän, Impilahden pitäjään vievän yleisen maantien varrelle, noin kilometri etelään Laskelan paperitehtaalta, lähelle laivalaituria, joka on paikkakunnan ja Suistamon pitäjän sekä Impilahden pitäjän pohjoisosan suuntautuvan liikenteen satamapaikka;
- 4:si Impilahden 5 luokan asema 30 kilometrin päähän, kilometri Vähimään rautakäivöksistä ja noin 5 km. Impilahden kirkolta;
- 5:si Sumerian pysäkki 37 kilometrin päähän, Impilahden kirkolta Kitelän kirkolle vievän yleisen maantien varrelle,
- 6:si Kitelän pysäkki 43 kilometrin päähän, useampien kyläkuntien läheisyyteen;
- 7:si Koirinojan 5 luokan asema 51 kilometrin päähän, lähelle Suojärven pitäjän ja Uomaan kylän maanteiden yhtymäkohtaa, noin 1 kilometrin päähän Koirinojan satamasta, joka on Suojärven pitäjään suuntautuvan liikenteen pääasiallinen satamapaikka;
- 8:si Lanajärven pysäkki 63 kilometrin päähän, laajojen metsäseutujen keskelle;
- 9:si Uomaan pysäkki 71 kilometrin päähän, Uomaan kylän eteläpuolelle;
- 10:si Peusaanjoen sotilaspysäkki 78 kilometrin päähän, ja
- 11:si Känäselän 2 luokan raja- ja tulliasema 85 kilometrin päähän, noin 3 kilometriä Känäselän kylästä, Tulemajärven kirkolle Venäjän puolelle vievän ajotien varrelle.

Rata on ehdotettu normaaliraiteiseksi (1,524 m.) tavallisilla kiskoilla (70 kg m.) ja olisi sen pituus 85,983 metriä sekä rakennusaika neljä vuotta.

Kustannukset on arvioitu seuraavasti:

A. Yleiset kustannukset Smk.	1,877,720:—	4,5 %
B. Pakkolunastus	1,511,654:86	5,0 "
C. Pengerrystyöt	13,214,217:80	43,4 "
D. Rumat ja sillat	3,197,104:40	10,5 "
E. Päälyysrakenne	4,648,700:—	15,3 "
F. Aidat ja tjet	527,566:—	1,7 "
G. Huonerakennukset	2,381,195:—	7,8 "
H. Lennätin ja puhelin	88,800:—	0,2 "
I. Radan tarpeet	361,900:—	1,2 "
K. Liikkuva kalusto	2,580,000:—	8,5 "
L. Sairashoito	86,000:—	0,3 "
M. Varasto	487,141:94	1,6 "
Yhteensä Smk.	30,450,000:—	100,0 %

Ratakilometriä kohti tekisivät kustannukset 345,100 markkaa. Kun vielä Sortavalan aseman laajentamiskustannukset, 1,200,000 markkaa, otetaan huomioon, nousisivat kustannukset 31,650,000 markkaan. Kun mainittu Peusaanjoen sotilaspysäkki lienee tarpeeton, tulisi sen johdosta kustannukset hiukan laskemaan.

Näin suunnitellen on rata saatu mahdollisimman lyhyeksi, mutta voisi myös täydellä syyllä ajatella sen suunnittelemista pohjoisempaan, jolloin se tempaisi paremmin mukaansa alkuperäisen karjalaisen heimon suomenpuoleisen asuma-alueen — Raja-Karjalan, Salmin kihlakunnan — sisämaata, mikä on enimmäin jäänyt syrjään kaikelta liikenteeltä ja sen mukaan myös edistyksestä, missä tiet ovat huononpuoleisia ja harvoja, mitä ei kosketa laivaliikenne, kuten niitä seutuja, joita tutkittu ratasuunta yleensä koskettelee, ja mitä seutua toki pitäisi asiassa silmälläpitää, sillä siellähän on Raja-Karjalan ydinseutu. Täältä kulkien rata koskettelisi ensinnäkin Suistamon huomattavaa ja tiheää asutuspiiriä, vetäisi paremmin puoleensa Soanlahden ja osaksi Korpiselänkin pitäjää ja lyhentäisi myös Suojärven liikennettä radalle. Venäjän puolelle jatkettuna Petroskoita kohti se ei tulisi kauvas Tulemajärven ja Vieljärven seutuja, mutta sen lisäksi sivuasi aivan läheisesti tärkeät Veshkelyksen ja Säämjärven tienot, jotka — Aunuksen kaupungin seutuja lukuunottamatta — ovat tiheimmin asuttuja paikkakuntia Aunuksessa, joiden maaperä on mitä soveliainta maanviljelykselle ja joissa suuret Säämjärven y. m. järvet ja Suojunjoki tarjoaisivat runsaita mahdollisuuksia muulle kehitykselle. Täältä pohjoisempaan kulkien — lähtien esim. Rytyn pysäkin pohjoispuolelta Karjalan radalta — sivuuttaisi rata suuressa määrin ne Laatokan rannan korkeat vuoret ja selanteet, joiden yli etelämmän radan tulisi kulkea ja joiden aiheuttamat kustannusten lisäykset hyvin kilpailevat niiden kera, mitkä aiheuttaisi pohjoisemmän radan mahdollisen pitemyys. Jos rata kulkisi tätä pohjoisempaa suun-

taa, vältettäisiin myös paremmin niiden lisärajojen teettämistä, mikä tältä puolelta, sen kulkien etelämpänä, tulisi kehityksen edistyessä välttämättömiksi johtaa, esimerkiksi haararata Suojärvelle ja toinen Suistamolle. Suistamon haarake tulisi tarpeettomaksi kokonaan ja Suojärven sivurata tulisi lyhemmäksi. Sitävastoin tulisi tällöin ehkä rakentaa haararata Pitkänrannan tehtaalle ja Salmiin, mutta se tarvittaisiin silloinkin, jos päärata kulkisi eteläisempää suuntaa ja pituuden erotus olisi verrattain vähäinen.

Pohjoisemmän radan suunnan ja pysähdyspaikat sopisi järjestää seuraavasti:

1. Lähtökohta Rytyn pysäkillä tai sen pohjoispuolelta.
2. Ensimmäinen varsinainen pysähdyspaikka Hämeosken tehtaalle, koskirikkaan Jänisjoen varrella, mistä on vain lyhyt matka Leppäkosken tehtaalle ja mihin yhtyy suurehkon Jänisjärven laivaliike;
3. Toinen varsinainen pysähdyspaikka Suistamon kirkolle, jossa asema lienee parasta sijoittaa aivan Suistamonjärven pohjoisrannalle, siten kun vältettäisiin se huomattava maannousema, millä sijaitsee pääkylä;
4. Kolmas varsinainen pysähdyspaikka Uuksunjärven kylän kohdalla n. s. Salmisiltaan, mihin tullessa — Äimäjärven ja Saran järvien välitse — rata sivuasi toisaalta suuret Leppäsjyrjänykylän ja toisaalta Koitonkylän asutuspiirit ja minkä itsensä kohdalla virtaa Laatokkaan suuri, koko Raja-Karjalan läpi kulkeva Uuksunjoki, mikä joki on Raja-Karjalan tärkein uittoväylä ja minkä varrella sijaitsevat seudun suurimmat metsät. Salmensilta on suuri Loimolan kylä kalarikkaan Loimolanjärven rannalla vain vajaan puolen toista peninkulman päässä ja tästä kulkee myös Suojärven valtatie Koirinojan Laatokan rannalle. Tästä paikasta olisi mitä edullisinta rakentaa tulevaisuudessa haararata Suojärvelle ja toinen Koirinojan kautta Salmiin;
5. Neljäs pääpysähdys olisi jo pääte- ja raja-asema Suomen ja Venäjän rajalla, jossa se mieluummin olisi siirrettävä yli sen pienien kielekkeen, jonka Venäjän puoli pistää pohjoiseen Suomen sisästä ja siis asetettava esim. Ignoilan kylän kohdalle Suojärven järven rannalle siinä pohjukassa, jonka Suomenmaa vastoin edellistä pistää etelään Venäjän sisästä ja jossa tulevat lähelle Suomen puolella Hautavaaran ja Hyrsylän kylät ja Venäjän puolella Veshkelyksen, Sodjärven ja jo itse Säämjärvenkin seudut. Viimemainittu järven etelärannalle sopisi sovitaa ensimmäisen Venäjän puolisen varsinaisen pysähdyspaikan.

Tässä tapauksessa olisi luonnollisesti tätä ratasuuntaa varten ensin toimitettava silmämääräinen tutkimus.

Nämä suunnitelmat on tehty siinä tarkoituksessa, että Venäjän valtio jatkaisi rataa edelleen, päättäen sen, kuten jo sanottiin, mieluummin Petroskoin kaupunkiin. Käynee nimittäin edellisestä selville, että radan päättyminen viimeksi mainittuun paikkaan Venäjän puolella olisi edullisinta. Mutta vaikkakin Venäjän valtio ei puolestaan ryhtyisi rakentamaan puheena olevaa rataa, olisi erinomaisen tärkeä mahdollisimman pian saada rautatie Suomen puolelle.

Lyhyesti sanoen on vakaumuksemme, että puheenaolevasta rautatiestä tulisi ehdottomasti koitumaan paljon sekä taloudellista että henkistä hyötyä Suomelle, ja erityisesti seuduille Suomen itärajan kahden puolen.

Rohkenemme siis anoa, että Senaatti, jos eteläisempää rautatiesuuntaa pidettäisiin sopivampana, antaisi Eduskunnalle ehdotuksen tämän rautatien rakentamisesta Karjalan radalta Suomen itärajalle tai, jos pohjoisempaa ratasuuntaa katsottaisiin edullisemmaksi, määräisi ensin toimitettavaksi tarpeellisen tutkimuksen tätä varten, ja tämän kaiken ohella ryhtyisi asianmukaisiin toimenpiteisiin, että rautatie tulisi jatketuksi Venäjän puolella aina Petroskoihin saakka.

Jyväskylässä heinäkuun 30 päivänä 1917.

Karjalan Sivistysseuran johtokunta.

Jälkítiedot.

— **Kiertokirjeitä Karjalan kansalle.** Vienan Kemin toimeenpanevalta komitealta on saapunut Vienan Karjalan kuntiin perisiviinen suomenkielinen käsikirjoitettu kiertokirje, jossa ilmoitetaan, että „te karjalaiset tulette saamaan omat kansakoulunne, oikeuden saada puhua omaa kieltänne kaikissa kokouksissanne sekä paikallisissa virallisissa laitoksissanne perustaa omakieliset sanomalehtenne ja osan ottaa vaaleissa sekä oikeuden tulla valituksi kaikkiin virastoihin.“ Tämän perusteella kotoetaan kansaa pysymään rauhallisena Perustavan kokouksen kokouksumiseen asti ja „toimekkaasti valmistautumaan vaaleihin.“ Aunuksen kuntiin on saapunut Petroskoilta eri järjestöjen ja virkamieheiden allekirjoittama painettu venäjänkielinen lehtinen, jossa viitataan myös Perustavaan kokoukseen.

— **Suomenpuoleinen tekemässä ilmiänto annukselaiselle virkamiehelle.** Eräälle annukselaiselle järjestysmiehelle on saapunut Salmin Uuksulla 13 p:nä heinäkuun päivänä „yhden työmiehen“ allekirjoittama kirje, jossa järjestysmiehelle ilmoitetaan, että „siellä Aunuksen puolella on kaksi vakoilijaa, ne koittaa pimitellä työväen ja talon jussija, koittaa niitä sekoittaa herrain puolelle, ne pitää siellä kylissä puheita ja kokouksia ja niitten esitelmät ei sisällä muuta kuin anarkistia.“ Tällaiseksi „vakoilijaksi“ ilmoitetaan nimeltä eräs salmilainen opettaja, ja lisätään, että „hyvä olisi jos sellaiset otettaisi kiinni ja saatettaisi sotamiesten käsiin.“ Sitä varten annetaan vielä eräs aikamääräisy kirjjeessä.

Tietämämme mukaan on rajaseuduilla tänä kesänä liikkunutkin eräs salmilainen opettaja kotikasvatussyhdistyksen aat-

Mäki, Lallukka ja Rumpp. Osakeyhtiö

Tukkukauppa Wilpurissa.

teiden selvittäjänä, ja hänen nimensä on juuri kirjeessä mainittuna. Halpa-mielinen sala-ampuja siten työväen ja vapauden asian nimessä ilmiantaa naapurikylänsä miehen. Hän ei muista, minkä ajan lapsia tällaiset myyräntyöntekijät ovat. Hänelle on „anarkistia“ ja „talon jussien sekoittamista herrain puoleen“ kaikki, mikä ei käy yhteen hänen silmittömän kansalais- ja veljesvihansa ja hänen metsällismielensä kera.

Hän on kuitenkin iskenyt kirjeensä kiveen — hänen kirjeensä painetaan julkisuudessa ja hänen nimensäkin on tiedossa.

— **Terveyshoito-olot Vienan Karjalassa.** Viime talvena on liikkunut paljon tunteja Vienan Karjalassa. Esim. lavantauti ja isorokko ovat monin paikoin esiintyneet kulkutautina. Lääkärin apua ei ole sairaille saatavissa koko laajalla Karjalan perukalla. Ennen sotaa oli edes joissakin kylissä välskärejä, mutta nyt ovat nekin kutsutut sotajoukkoihin. Sairastunut saa siis jäädä oman onnensa nojaan. Vaikka tällaisten olosuhteiden vallitessa Karjalan kansa onkin hyvin karaistunut: heikot ovat kuoleet pois ja jällelle on jäänyt voimakas vastustuskykyinen valiojoukko, niin silttenkin etenkin kulkutaudit, riistävät vuosittain suuren joukon hyvässä voimissa olevia työkykyisiä raatajia, joista nykyisinä sota-alkoana on muutenkin kova puute.

Näiden rärkeiden terveydellisten epäkohtien poistamiseksi olisi viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin. Lääkärejä pitäisi saada ainakin muutamiin suurempiin kyliin, joista syrjäkylänsä asukkaat tarpeen vaatiessa voisivat saada apua.

— **Valistusvastaisia harrastuksia on huomattavissa Vienan Karjalassakin papiston keskuudessa.** Nämä koettavat rahvaalle uskotella että kansan ei muka tarvitse huolehtia maallisten asiain suhteen, vaan pitää niistä huolen hallitus. Kansalaiset käsittelevät kuitenkin ajan hengen toisin ja valvonevat omastakin puolestaan omien asiainsa kohentamista.

Samanhenkistä papiston menettelyä on havaittu muissakin paikoissa Venäjällä, m. m. Volhyniassa.

— **Vuoden tulo Vienan Karjalassa näyttää etenkin syömäviljan suhteen lupaavalta.** Heinän sato on ollut keskinkertaista pienempi. — Kaloja on Vienan Karjalan vesistä saatu tänä kesänä niukasti. Niinikään on nähty metsän riistaa liikkuvan vähässä määrin Vienan metsissä.

— **Toimenpiteitä sota-ajan johdosta.** On julkaistu väliaik. hallituksen päätös, jossa sota- ja sisäasiain ministerille annetaan oikeus saattaa silmälläpidon alaisiksi henkilöt, joiden toimintaa katsotaan valtakunnan puolustukselle, sisäiselle turvallisuudelle ja vallankumoukselliselle vapaudelle vaaralliseksi. Sellaiset henkilöt voidaan karkoittaa myös Venäjän ulkopuolelle. Samat ministerit oikeutetaan sota-alkana myös kieltämään ja sulkemaan kaikki kokoukset, jotka voivat olla vaarallisia sotilaallisessa suhteessa tai valtakunnan turvallisuudensa kannalta katsoen.

Pietarissa on kielletty kaikenlaiset väenkokoukset ja kulkueet.

Viime heinäk. 27 p:nä annettiin julistus, jolla toistaiseksi kiellettiin matkustaminen maasta sekä saapuminen sinne.

Laki omantunnon vapaudesta.

„Denj“ kertoo: Valiaikainen hallitus on hyväksynyt sisäministerin ehdottoman lain omantunnon vapaudesta. Laissa säädetään m. m.:

Jokaiselle Venäjän kansalaiselle vakuutetaan omantunnon vapaus. Kansalais- ja valtiollisten oikeuksien nautinta ei tule riippumaan uskontunnustuksesta ja kehtää ei tulla uskonnollisen vakanmuksensa tähden vainomaan tai hänen oikeuksiaan sentähden rajoittamaan. — Alaikäisen, joka ei ole täyttänyt 9 vuotta, uskontunnustuksesta määräävät hänen vanhempiensa tai kasvattajansa. — 17 ikävuoden saavuttaneen henkilön siirtymisestä uskontokunnasta toiseen, päättää yksistään hän itse. — 9 vuotta täyttänyttä lasta ei saa siirtää kuluun toiseen uskontokuntaan ilman hänen suostumustaan.

Uutta suomenkielistä kirjallisuutta

on ilmestynyt:

Arvi A. Kariston kustannuksella:
 22 käsityömäisiä, sommitellut Siri Paltamo, hinta pahvisalkussa 2:50. — **Kirjalma**, sommitellut K. L. Kulo, hinta pahville painettuna 2 mk. — **Kirjalma**, sommitellut Aino Keinänen, hinta pahville painettuna 1:50. — **Mehiläiset ja hoito oikkipössissä**, kirjoittanut Matti Järvi, 75 kuvaa, hinta 3:50. — **Partiopöskien opas**, ensi ohjeet järjestäytymiselle, toimittaneet Aarne R. Kotilainen ja V. Hämeen-Anttila, runsaasti kuvitettua, hinta sid. 1 mk. — **Kuolleista nousut**, romaani, kirjoittanut August Blanche. suom. Eero Alpi, 496 siv., hinta 3 mk. („Kariston 1 mkan romaaneja n:o 7—9“.)

SORTAVALASSA 1917. SORTAVALAN KIRJAPAINON O.-Y.

N. & K. SIITON, Myöpi
 Omistaja PAAVO JYLHÄ.

tukuttain ja vähittäin:

Viljatavaran, Herkku- ja hedelmätarvan, Lasi- ja Porssiinittavaran, Kalastustarpeita ynnä monenlaista muuta sekatarvina.

Toimittaa:

tavarain välitystä ynnä muita pienempiä asioita.

Liike:

Siitoinin kivitalossa Kauppatorin varrella. Konttoriin 115. Puotiin 270. Asuntoon 228.

Postiosolte: Sortavala. Sähkösolte: Sortavala, JYLHÄ.